

LIETUVIŲ

DIENOS

VALERIJONAS ŠIMKUS, VISUOMENĖS VEIKĖJAS

LITHUANIAN DAYS

APRIL 1977

1977 M. BALANDŽIO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1977, balandis Nr. 4 (173)

April, 1977 No. 4 (173)

Eina XXVIII metai

Volume XXVIII

Redaguoja

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M. "LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1.25

Single Copy \$1.25

Prenumerata metams \$12.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$12 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$20.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Psl.
J. Aistis, Pilkasis didvyris .	3
A. Vilainis, Organizatorius — veikėjas — kovotojas . V. Šimkaus 50 metų veiklos ir 70 metų amžiaus sukaktį švenčiant.	4-7
J. Gliuda, Teismas biržely .	8-10
Tikrovinė novelė.	
Vasario 16-tosios minėjimas Argentinoj .	11
Zenta Tenisonaitė, Eilėraščiai .	11-12
Recenzijos . — Veščiūnaitės poezijos burtai. Rec. Z. Tenisonaitė.	12
M. D., Žydų šlovė komunizmui .	13
Putinas, Žuvusiems partizanams . Eilėr.	14
A. Gustaitis, Knyga apie Puziną ir jo kūrybą .	14
Hollywoodas suka filmą apie Simą Kudirką .	15
Kalba Vatikano Radijas .	16
Dailininkė L. Lukaitienė .	16

ENGLISH SECTION

	Pages
Front Cover Story, Valerijonas Simkus ..	2
THE HISTORIC CIRCUMSTANCES OF LITHUANIA'S LOSS OF INDEPENDENCE (from "Ausra", The Dawn)	17
Lithuanian Human Rights Panel	17
Statement of Tomas Venclova	18
Bicentennial Festivities Continue, By M. Picard	19
A. Gustaitis' "200 Million and Lithuania," by G. J. Gliaudys Jr.	20
Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania	20
From the Lithuanian Recording Horn ..	21
Letters to Editor: A. Klizas Hargo	21
Former President Ford's report on Helsinki	21

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

PIRMASIS VIRŠELIO PUSLAPIS

Valerijonas Šimkus, švenčias 50 metų kultūrinės-visuomeninės veiklos ir 70 metų amžiaus sukaktį.

VALERIJONAS SIMKUS

Valerijonas Simkus was born in the village of Lekiskes, county of Tverecius on January 23, 1907: the heart of Lithuanian perseverance in the land of Vilnius. So he has remained in the density of his Vilnius-Lithuanian country folk even as today he is surrounded by them around Chicago where his 70th birthday anniversary is celebrated.

The span of life of V. Simkus embodies a 50 year period of adult activities likewise centering around Lithuanian affairs and especially those of the country's troubled capital. "He is one of the marvelous breed of great fighters for the liberty of his country's legendary capital," explains Alg. Gutaitis in an article in this issue. For it is in accordance with tradition that Lithuania's foremost patriots are vitally dedicated to this specific task. "Vilnius is synonymous of being more than Lithuania's foremost city—it is the cardinal point and the synthesis of the country's most precious values and its loftiest ideals."

And when V. Simkus becomes the Chief of the Fire Prevention and Anti-Aircraft Department of occupied Vilnius during WWII—ramifications are manifold and typical.

Students, with a University closed can carry on their education as fire-prevention fighters and often under tutorship of their very professors. The whole organization expands, taking up cultural activities, too, which reach into the kin cities of beleaguered Lyda, Minsk. Populace is treated to concerts and it crowds halls to listen with tear-moistened eyes to performances in Lithuanian forgotten to many.

Underground Lithuanian press springs up, despite persecutions. Lithuania keeps in touch with the outer world. V. Simkus carries on his work in exodus, in Germany at first. The delivery of his countryment from Soviet attempts to gain their extradition from allied camps. V. Simkus has expanded his edited "Free Lithuania," a bi-weekly published in Chicago, now running its 31st year of existence. These are some of the points to be now borne in mind contemplating the dedicated work of a single, exceptional patriot.

BACK COVER

VIRŠELIO PASKUTINIS PUSLAPIS

VIRŠUJE — Valerijonas ir Ona Šimkai savo sodyboje, Willow Springs, Illinois, švenčiant Tautos šventę — rugsėjo 8-tąją.

Šimkus sėdi pirmoje eilėje, Šimkuvienė stovi kairėje. V. A. Račkausko foto

APAČIOJE — Prieš 20 metų kryžiaus pašventinimo dalyviai prie V. ir O. Šimkų sodybos, Willow Springs, Ill.

V. Noreikos foto
Valerijonas Simkus commemorates his 70th birthday that includes a 50-year period of his public and cultural activities.

Valerijonas and Ona Simkus observe a national Lithuanian festive days at their home in Willow Springs, Illinois.

20 years ago a consecration of a religious cross was held at the Willow Springs home of the Simkus family in Illinois.

Lietuvos sostinės Vilniaus vaizdas, žiūrint iš Napoleono aikštės (Lietuvos nepriklausomybės laikais).

Napoleon Square in Vilnius, the Capital of Lithuania.

Pilkasis didvyris

J. AISTIS

Paprastai žmonės stebisi ir stato pavyzdžiu tokį didvyrį, kuris vidutinį žmogų visa kuo pranoksta, ir kuris savo asmeniu bei žygiais plačiai sušvyti, kaip žaibas—juo mes gėrimės, didžiujamės ir norime jį sekti, bet tokie didvyriai yra labai nedažni svečiai, ir labai retai, kaip kometos dangaus sklautuose, tepasirodo. Gilumoj širdies mes jo visi šiandien pasigendame ir laukiame, ir ne tik jo laukiame, bet ir jojo atėjimu šventai tikime. Kartais mus net ima, sakytume, skaudus apmaudas ir gailesys, kad šiandien mes pasigendame mūsų tarpe net tokių žmonių, kaip, sakysime, buvo kanauninkas Tumas-Vaižgantas ir kiti jo gūžtos šviesūs lietuviai. Bet, iš kitos pusės, dažnai pagalvojame, kad net ir jie šiandien nebūtų galėję kaktą sienos pramušti—taip jau biau ir negraži mūsų gyvenamoji diena; kartais norėtusi kaltinti laisvės laikotarpį, ypač jojo antrąją pusę, kuri mūsųose užslopinio iniciatyvą ir asmenybę, tačiau tuo guostis būtų pigia, nes tikra asmenybė tuo ir yra nuostabi, kad ji kaip tik dažniausiai prasiveržia nepalankiose sąlygose. Kaip ten nebūtų, vienok reikia pripažinti, kad mūsų žmogus susmulkėjo, kad menkėja asmenybė: kiekvienas dairosi aplink, ir pastebi kiekvienas šį skaudų mūsų gyvenimo reiškinį, bet nepažvelgia pats į save. Yra tautoje laikotarpis, kai didvyriškumas tampa kasdienybė, ir yra laikotarpis, kai kiekvienas privalo būti didvyris, ir, manding, ar tik ne šiandien; yra, mat, dar ir didvyriškos tautos: sakysime, aš niekuo per šį karą taip nestebėjau ir niekam taip nepavydėjau, kaip suomiams, kurie parodė iki šiol nematytą visuotinę drąsą ir didvyriškumą. Gi tautos didvyriškume iškyla gražiausias didvyrio tipas, pilkas ir kasdieniškas—apie jį mes ir pašnekėsime.

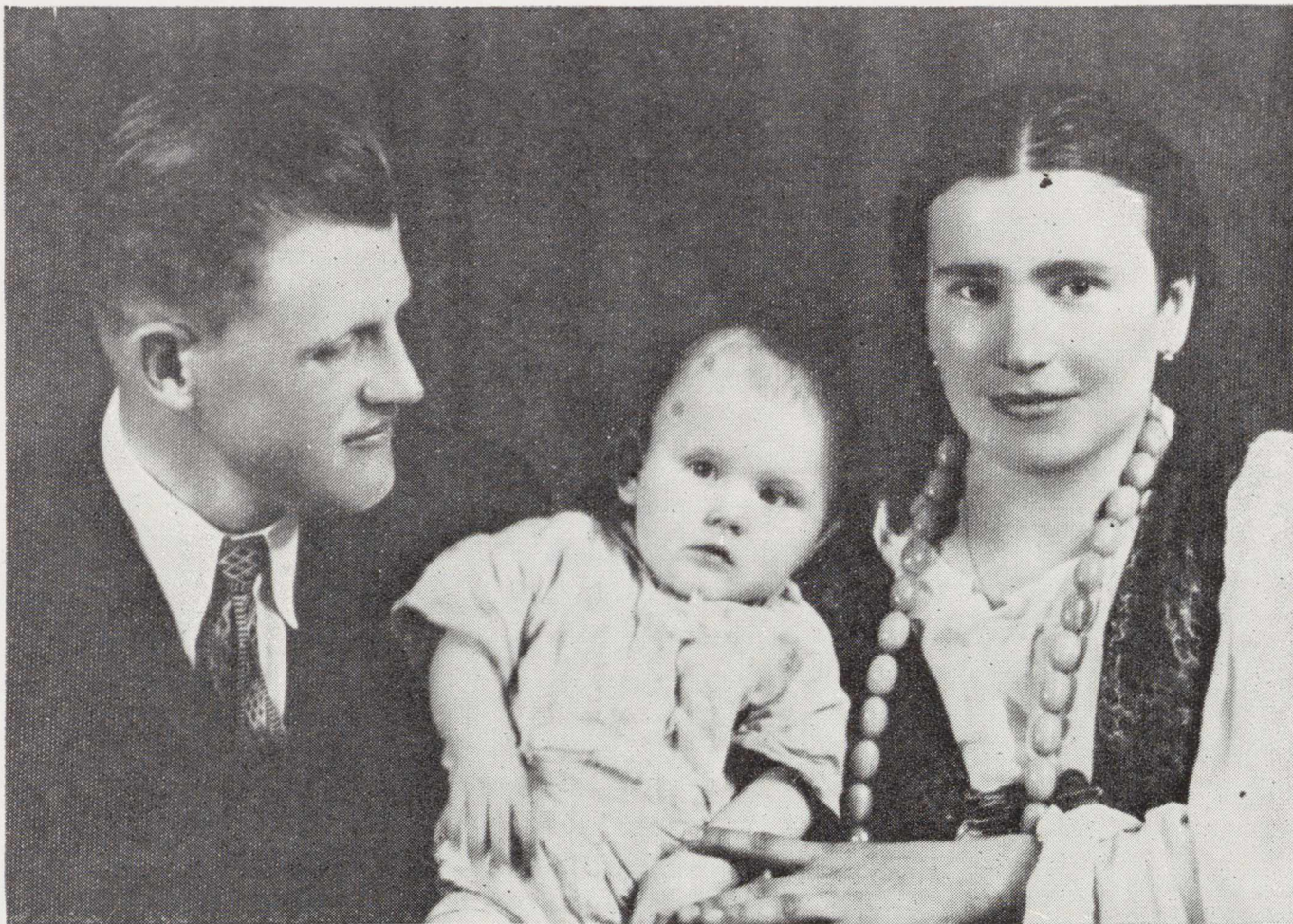
Pilka yra gražiausia ir spalvingiausia spalva — ji tęsiasi

nuo balta iki juoda. Taip lygiai ir pilkas didvyris turi daugiausia atspalvių. Ir ar tik ne jį reikėtų daugiausiai vertinti, nes tik tuo būdu didvyriškumas gali būti bendras ir visuotinis, be to, patvarus ir amžinas. Paprastai didvyriškumas yra staigus ir praeinantis: jis gražiai sužėri, bet jis ilgai netveria. Tikras didvyris, mūsų manymu, yra tas, kuris yra didvyris dideliuose ir mažuose dalykuose, kuris lieka didvyris visą gyvenimą, kuris išveria iki galo, bet tokių yra maža.

Mūsų tauta šiandien yra pastatyta dideliame mėginimui. Šią nelaimę pakelti ir išnešti reikia didelių pastangų ir dar didesnės ištvermės. Nelaimė krito lygiai ant visų pečių, tai visi ją ir turi nešti, ir nesinori tikėti, kad šiandien mes galėtume sulaukti mūsų tautoje Mozei panašios asmenybės, kuri viena imtų mus ir išvestų iš svetimosios žemės į pažadėtąją; ne, šiandien turi eiti visa tauta, arba bent viena jos pranokioji dalis—šviesuomenė. Šiandieną jina turi būti didvyrė; ji, kuriai kadaise krito nuo tautos stalo geresnis kąsnis; ji, prieš kurią atėjūnai buvo labiausiai nusistatę, kurią pirmon galvon ujo ir naikino. Ir šiandien ji daugiausia priremta prie sienos, o tuo patim ji iššaukta šiai žūtutinei kovai: arba sunykti svetur prašalaičių, arba laimėti.

Aišku, sąlygos nėra palankios . . . Dėl to sakome, šiandien mums reikia pilko didvyriškumo mūsų nelaimės pilkam šiokiadieniui. Koks ji turėtų būti? To mes smulkiai nepasakome, nes jis yra kiekvienam kitas, tik sakome, kad visų didvyriškumas turi būti sukoncentruotas į vieną tašką—Lietuvą, kurią mes turime taip sekti, kaip seka jūrininkai šiaurės žvaigždę—kitais mes paklysime ir žūsime . . .

[1946]

Šimkų šeima 1938 metais. Iš kairės: Valerijonas Šimkus, sūnus Kęstutis, žmona Onutė.

The V. Simkus family in 1938.

ORGANIZATORIUS – VEIKĖJAS – KOVOTOJAS

Valerijono Šimkaus 50 metų veiklos ir 70 metų amžiaus sukaktį švenčiant

Chicagoje gyvenantys vilniečiai, susibūrę į Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungą, sausio 16 dieną paminėjo Valerijono Šimkaus 50 metų plačios ir įvairios visuomeninės veiklos sukaktį atitinkamu pagerbimu ir vaišėmis.

Valerijonas, kaip žinia, yra vilnietis, gimęs ūkininkų šeimoje 1907 m. sausio 23 d., lietuviškiausiame kampelyje, Lekišės kaime, Tverėčiaus vls., Švenčionių apskrityje. Šią gimimo datą pažymėjau ne dėlto, kad ji išryškina faktą, jog sukaktuvininkas dar pačioje savo jaunatvėje pradėjo tautinę, kultūrinę, visuomeninę veiklą, bet kad jis taip pat švenčia šiais metais ir antrą sukaktį, būtent, savo amžiaus 70 metų.

Valerijono Šimkaus vaikystės metai nebuvo lengvi. Pirmojo pasaulinio karo metu per sodybą ėjo kariaujančių valstybių fronto linija. Visi trobesiai buvo sudeginti, gyvasis ir negyvasis inventorių buvo visai sunaikintas. Sodyboje ir laukuose buvo iškasti apkasai ir įrengti bunkeriai. Frontas buvo sustojęs vietoje ir tai truko beveik trejetą metų. Šeimai teko ieškotis prieglaudos Mielagėnų valsčiuje, vėliau teko trauktis toliau nuo fronto iki Utenos. Ir pačiam Valerijonui teko netrukus pelynitis duoną viename dvarelyje samdiniu. Bet ir tais vargingais vaikystės metais jis išmoko lietuviško rašto. Vėliau su lietuviška spauda jau nebesiskyrė, ir jo laisvalaikio poilsio valandomis knyga tapo artimiausiu draugu.

Karui pasibaigus Valerijonas liko atskirtas nuo savo motinos, nes motina jau buvo grį-

žusi į savo tėviškę. Motina, nepajėgdama viena tvarkytis, davė žinią sūnui, kad būtinai grįžtų į tėviškę. Grįžęs pradėjo ūkio atstatymo darbus, kur parodė labai didelį sumanumą. Greit buvo atstatyti ir patys trobesiai, o gyvenamas namas savo išvaizda pralenkė visos apylinkės pastatus. Tuo pačiu laiku Vosiūnų klebono Juozo Erčiaus paskatintas, Valerijonas įsijungė į vietos tautinę kultūrinę veiklą. Dalyvavo bažnytiniam chore, tapo uoliu Šv. Kazimiero draugijos veikėju. To paties klebono pasitikėjimo dėka jis ėmė platinti ir skleisti kituose kaimuose iš Lietuvos slapta išgabenamą spaudą. Atsikėlus į Vosiūnų pradžios mokyklą mokytojauti jo pusbroliui Her-

manui Misiūnui, dar daugiau suaktyvino veiklą, pradėdami rengti vaidinimus.

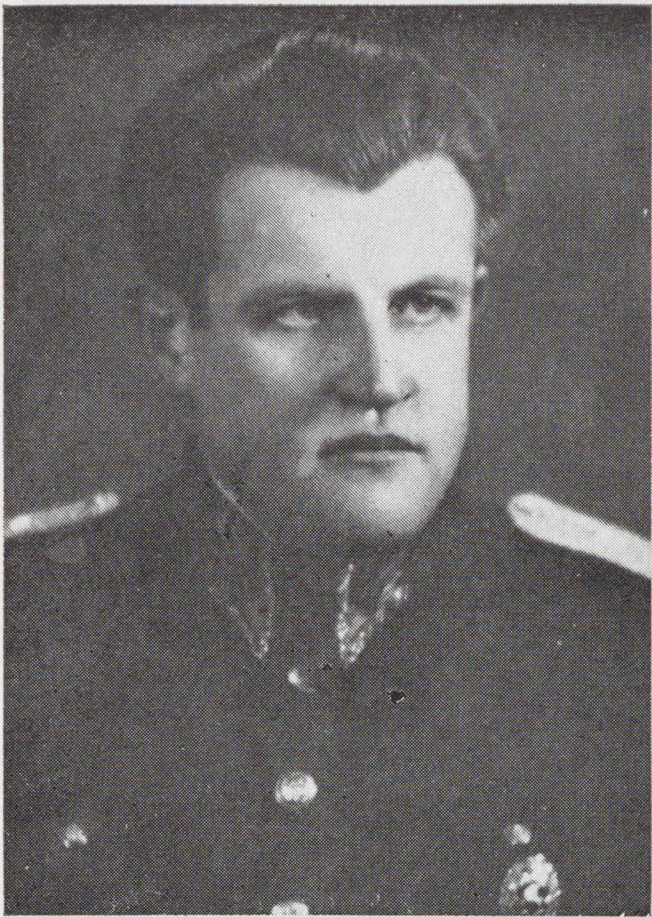
Po pavasario sėjos darbų, prieš prasidedant vasaros darbymečiui, jis su dviračiu išvykdamas paekskursuoti po lenkų okupuotą Lietuvą. Tai davė jam progos pažinti ne tik istorines vietas, bet patirti ir tautines problemas bei lenkų persekiojimo metodus. Vėliau jis įsijungė į slaptą žinių bei informacijų teikimo tinklą lietuvių spaudai ir atitinkamoms įstaigoms. Tie slapti jo ryšiai su nepriklausoma Lietuva lenkams išryškėjo, kada jis jau buvo pašauktas atlikti karinę prievolę. Tada jis buvo suimtas ir, pagal Lenkijos įstatymus, jam grėsė ilgų metų kalėjimas. Bet jam pavyko, apsimetus sergančiu, patekti į kalėjimo ligoninę ir iš jos pabėgti ukrainiečių pagrindžiui padedant. Su jų talka ir padirbtais dokumentais jis vėl pasiekė Vilniaus kraštą, ir, pagrindžiui padedant, perėjo per administracijos liniją.

Atsidūręs Nepriklausomoje Lietuvoje, Valerijonas Šimkus tęsė savo tautinę kultūrinę veiklą: tuoj įsijungė į Vilniui Vaduoti ir Šaulių Sąjungas ir mokykloms, skautams bei kitoms organizacijoms rodė skaidres ir skaitė jiems informacines paskaitėles apie Vilniaus krašto padėtį ir lenkų persekiojamus lietuvius. Taip pat per Vilniui Vaduoti sąjungai skirtas radijo valandėles teikė panašaus pobūdžio informacijas. Nesitikėdamas, kad jį pašauks į kariuomenę, padavė prašymą priimti savanoriu. Kariuomenėje atitarnavo pusantros metų Gedimino pulke, kuris tuo metu stovėjo Ukmergėje. Išėjęs iš kariuomenės tarnybos, tik savo veržlumo bei sumanumo dėka gavo tarnybą policijoje. Ir čia tarnaudamas, savo kultūrinės veiklos nenutraukė. Vazinėjo ir toliau su paskaitėlėmis apie Vilnių po Kauno apylinkes. Buvo pradėjęs lankyti suaugusiųjų

Vilniui vaduoti sąjungos suvažiavimas Kaune. V. Šimkus sėdi uniformuotas I-je eilėje trečias iš kairės.

All-Lithuanian session in Kaunas of the Association for the Delivery of Vilnius. (V. Simkus is 3rd from left in front row.)

Valerijonas Šimkus, Priešgaisrinės-priešlėktuvinės apsaugos viršininko pareigose Vilniuje 1941 - 1944 metais.

Valerijonas Šimkus, Chief of Anti-Aircraft and Fire Protection in Vilnius, 1941-1944.

gimnaziją. Policijoj nesant palankių sąlygų, Kauno miesto burmistro, Šaulių Sąjungos pirmininko inž. Graurogko padedamas, buvo priimtas į Kauno miesto savivaldybės profesionalų ugniagesių komandą. Čia tarnaudamas, ir toliau lankė suaugusių gimnaziją ir tuo pačiu laiku Vaičkaus dramos studiją. Įsteigė Antakalnio šaulių būrį ir įėjo į jo vadovybę. Rūpinosi to būrio gyva kultūrine veikla. Būrys suruošė Kaune, Meno Mokyklos kalvoje, pirmąsias Jonines su patriotiniais vaidinimais. Be to, tenai V. Šimkaus rūpesčiu pagrindiniu kalbėtoju dalyvavo ir kan. J. Tumas-Vaižgantas. Dėl tos priežasties į tas Jonines sugūžėjo didelė minia kauniečių. Jas gerai įvertino ir spauda.

Atsiradus tinkamoms patalpoms prie Šančių ugniagesių būstinės, suorganizavo scenos mėgėjų trupę, kuri tenai repetuodavo ir vaidindavo scenos veikalus. Buvo pastatyti keli dramos veikalai, kurie buvo vaidinami Tilmano ir Žaliakalnio salėse, o, be to, gastroliavo ir kitose vietovėse. Kaune begyvendamas, Valerijonas Šimkus sukūrė ir šeimą: vedė susipratusią, išmokslintą lietuvaitę Oną Belozaraite, kuri tada tarnavo Kauno apskrities savivaldybėje mašininke ir vėliau, Vilniuje, ėjo vieno skyriaus sekretorės pareigas. Ji taip pat aktyviai reikėsi ir lietuviškoje veikloje ir tokia pasiliko ir po vedybų. Tos lietuviškos veiklos neatsisakė nė dabar, Chicagoje. Ne vienu atveju ji prisideda prie užsikrautos V. Šimkaus kultūrinės naštos palengvinimo.

Parsidėjus karui ir rusams komunistams užėmus Vilniaus kraštą, Lietuvos Užsienio reikalų ministerija paprašė Šimkų vykti kartu su keliais kitais vilniečiais į Vilniaus kraštą, kad jie informuotų ir skatintų vilniečius or-

ganizuotis, nes Lietuvos vyriausybė rūpinosi ir tikėjosi iš sovietų išsiderėti Vilniaus kraštą Lietuvai.

Atgavus Vilnių, Šimkus jame pasiliko ir, kaip turįs teoretinį pasiruošimą ir ilgametę praktiką ugnigesyboje, buvo paskirtas brandmajoro pavaduotoju. Organizavo dar ir švietimo bei lietuvių kalbos kursus. Buvę vilniečiai ugniegesiai, kurie jau nebemokėjo gimtosios lietuvių kalbos, uoliai lankė kursus ir stengėsi grąžinti ir į savo šeimas lietuvių kalbą. Jie taip pat gerai išmoko ne tik giedoti Lietuvos himną, bet ir keletą liaudies dainų, tinkančių žygyje. V. Šimkus aktyviai dalyvavo ir kitokioj organizacinėj veikloj. Buvo Vilniaus Šaulių rinktinės vadovybėje, eidamas švietimo ir kultūros vadovo pareigas. Jam buvo pavesta supirkinėti iš lenkų karo metu užsėptus ginklus. Didėjant grėsmei iš Sovietų pusės, jis išleido mašinėlę rašytų ir šaprografu padaugintų porą brošiūrų, primenančių būti budriems ir pasiruošusiems netikėtumams. Sovietų raudonajai armijai okupavus Lietuvą, Šaulių rinktinės štabas nutarė tų ginklų neperduoti sovietų įstaigoms, bet juos paslėpti. Šiais ginklais vėliau pasinaudojo mūsų pagrindžio kovotojai.

Okupacijos metu Šimkui teko pasitraukti iš ugniagesių tarnybos, nes savo postą turėjo užleisti senam komunistui. Kažkas išdavė Valerijoną Šimkų ir kitus, surištus su iš lenkų supirktų ginklų sėpimu. Dėl tos priežasties jis pateko į pirmąją enkavedistų medžioklės ugnį. Gavęs informaciją apie tai, V. Šimkus pasislėpė — jam pavyko išsislapstyti apie 8 mėnesius. Atvykęs į Vilnių su specialiais po-

Valerijonas Šimkus, Vilniaus tunto tuntininkas Vakarų Vokietijoje.

Valerijonas Šimkus, chief of the Vilnius Division of Scouts in West Germany.

grindžio uždaviniais, jis buvo išduotas ir gatvėje suimtas. Prie enkavedistų įstaigos, esančios NKVD perdėtai jį laikė ginkluotos grupės Šimkus neprisipažino svarbiausia dėl to, kad čios Gedimino gatvėje, dėl gausaus žmonių judėjimo jam pavyko iš enkavedistų rankų ištrūkti ir pabėgti. Deja, besivydami ir apšaudydami jį sužeidė. Buvo dar suspėjęs užsislėpti už namų, bet enkavedistai jį atsekė

Vilniaus priešgaisrinės-priešlėktuvinės apsaugos ansamblis. Vadovas Alg. Gustaitis. V. Šimkus stovi uniformuotas viduryje.

Vilnius 1944: the Lithuanian "Fire Brigade" 2nd row from left: Mikas Kemezys and Brone Yameikiene, dance instructors; Augirdas Gustaitis, director; V. Šimkus, organizer and sponsor.

su šunimis ir sėmė. Teko praeiti baisius sovietų kankinimo Golgotos kelius. Kaltu V. vadu; reikalavo juos, kaip bendrininkus, pavardėmis išduoti. Kadangi jis atsisakė, ir dar tvirtino esąs nekaltas, tai sovietiniai tardytojai jį kankino pačiais žiauriausiais būdais. Bet Valerijonas Šimkus viską ištvėrė, ir iš jo enkavedistai neišgavo naujų aukų pavardžių. Iš kalėjimo buvo išvaduotas 1941 m. birželio 23 dieną, kilus vokiečių-rusų karui.

Vos šiek tiek atgavęs jėgas ir laikinajai vyriausybei pašaukus visus grįžti prie savo pareigų, Vilniaus miesto burmistras V. Šimkus paskyrė Vilniaus miesto brandmajoru ir jam pavedė paruošti planus, perorganizuoti ugniagesius pritaikant karo meto apsaugai. Prie Vilniaus miesto savivaldybės buvo įsteigta Priešgaisrinė - priešlėktuvinė apsaugos direkcija, kurios viršininku buvo paskirtas V. Šimkus. Darbo sritis, prisitaikant karo stoviui, buvo nepaprastai išplėsta. Iš dviejų ugniagesių komandų, atatinamose miesto dalyse buvo įsteigtos keturios komandos. Priešlėktuvinei civilinei apsaugai buvo reikalingi sanitarai ir kiti instruktoriai. Čia veikė nuotatiniai sanitarų ir civilinės apsaugos instruktorių kursai. Jiems vadovavo Medicinos fakulteto profesorai, o daugumas kursantų buvo studentai, nes buvo pasirūpinta: kas tarnaus priešlėktuvinį-priešgaisrinę apsaugą, tas bus atleistas nuo darbų Vokietijoje. Buvo organizuojami ir didesnių įmonių Priešlėktuvinės - priešgaisrinės apsaugos skyriai. Vėliau šis darbas buvo išplėstas į visą Vilniaus apygardą. Tokiu būdu šimtai jaunuolių buvo apsaugoti nuo išvežimo į Vokietiją darbams.

V. Šimkus ne tik tautinės kultūros baruose buvo aktyvus, bet jis gelbėjo ir lietuvius, kiek sąlygos leido, jiems padėdavo. Ugniagesių mašinomis jis pristatydavo ir surinktą maistą kunigų seminarijos auklėtiniams ir kitų bendrabučių mokiniams. Susiartinęs su arkivyskupu Reiniu, kadangi šis neturėjo susisiekti priemonių, atostogų metu vežiojo jį vizituojantį parapijas. Norėjo arkivyskupui Reiniui padėti ir rusų komunistų frontui priartėjus, bet ganytojas nenorėjo atsitraukti nuo savo tikinčiųjų ir paslaugos atsisakė. Šimkus tikrai nugabeno į tėviškę, kol preiis mūšiai Vilniuje.

V. Šimkaus globoje suorganizuotas ir Ugniagesių dainos ir šokių meno ansamblis, kurio vadovu buvo patriotas, žinomas žurnalistas Algirdas Gustaitis. Šis ansamblis atliko didelį kultūrinį vaidmenį Vilniaus krašte. Bet ir tuo V. Šimkus nesitenkino, jis išdavė šimtus fiktyvių pažymėjimų jaunuoliams, kad jie tarnauja Vilniaus ugniagesyboje, nors jokių pareigų jie ten neturėjo. Pažymėjimus jaunuoliai gaudavo vien tam, kad apsisaugotų nuo pačių vokiečių grobstymo Lietuvos jaunimo nacių darbams. Ir pasitraukimo metu daugeliui padėjo ištrūkti iš sovietų antrosios okupacijos. Juk ir Alfonso Mikulskio Čiurlionio ansamblis buvo išgabentas iš Vilniaus ugniagesių ant Neries laikoma šalanda.

Lietuvių spaudos laikraščių redaktoriai Vašingtone laisvinimo veiksmų suvažiavime 1969 metais.

V. Šimkus stovi ketvirtas iš kairės.

Editors of Lithuanian newspapers at the 1969 convention of Lithuanian Liberation leaders in Washington, D.C.

Pasitraukęs į Vakarus ir Vokietijoje V. Š. darbavosi tautinėje veikloje, ypač dirbdamas skautų organizacijose. Daug jiems padėjo, ruošiant ekskursijas ir stovyklas.

Atvykęs į JAV-bes jis nepakito ir pasiliko toks pat pasišventėlis ir lietuvių kultūros reikalams.

Aš Valerijoną Šimkų pažįstu dar iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Visada stebėjau ir stebiuosi jo neišsenkančia energija, nepailstančiai besidarbuojant mūsų tautos labui su tokiu pasišventimu. Visur, kur jis tik dirba, ten pajuntamas svarus įnašas. Jis pasižymi ne tik pačių idėjų skeidimu, bet ir stengiasi, kad

jos ir praktiškai būtų įgyvendinamos. Visada dirba pats išsijuosęs ir nesitenkina vien ragindamas kitus. Stengiasi visada nugalėti kilusias kliūtis ne vien tik darbu, bet dažnai tam tikslui paaukodamas ir stambias sumas pinigų.

Jo pastangomis buvo įsteigta ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga ir kaip tik tuo metu, kada lenkai stengėsi įtaigoti Amerikos spaudą bei atsakingus valstybės vyrus įtikinti, kad Vilniaus kraštas esąs lenkiškas ir turįs priklausyti Lenkijai. Tad ši VKL Sąjunga kaupia atitinkamą medžiagą jo lietuviškumui įrodyti ir budi Vilniaus reikalų sargyboje, įeidama,

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio seniūnų taryba su Algiu ir Pranu Brazinskais. V. Šimkus — pirmoje eilėje trečias iš dešinės.

Council of Elders of the Movement of Lithuanian Renaissance with liberated Lithuanian freedom fighters, father Pranas and son, Algis Brazinskai.

į VLIKo ir ALTo sudėtį. Valerijonas Šimkus taip pat yra didelis balfininkas ir BALFo Chicagos apskrities pirmininkas. Kai jo veikla buvo apsilpusi ir įplaukos besiekė po kelis tūkstančius, Chicagoje buvo pradėti vykdyti vajai, lankant lietuvių namus. Tiems vajams suorganizuoti V. Šimkus buvo vienas iš svarbiausių variklių. Ir dabar BALFo įplaukos Chicagoje siekia 24—30 tūkstančių dolerių per metus. O kiek daug jo buvo pasidarbuota ruošiant demonstracijas Chicagoje prieš Lietuvos okupantus. Juk dar ir dabar tebekalbama, kaip Chicagoje besilankant užsienio reikalų komisarui Molotovui, V. Šimkus su plakatu, vaizduojančiu Lietuvos okupaciją, griūte užgriuvo ant pačio jo automobilio.

Jei norėtume V. Šimkaus aukų sąrašą paskelbti spaudoje, tai užimtų daugiau vietos negu šis mano rašinys. Dar šių, sukaktuvinių, metų pradžioje jis paaukojo Rytų etnografinių Lietuvos sienų leidžiamai medžiagai tūkstantį dolerių.

Žinia, kad V. Šimkus priklauso Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui, kuris leidžia dvisavaitinį laikraštį "Laisvąją Lietuvą". Visą laiką turėta didelių sunkumų, nes stokojo lėšų. Bet kai čia atėjo V. Šimkus, viskas persiviro į gerąją pusę, ir finansai buvo įvesti į tinkamas vėžes. Laikraštis išeina reguliariai ir, rodos, yra pats didžiausias puslapių skaičiumi tarp kitų lietuviškų dvisavaitraščių. Mane nustebino ir tai, kad V. Šimkus sugeba pasireikšti ir žurnalistikoje. Nors yra redakcinė kolegija, bet jam, kaip tos kolegijos pirmininkui, ir nesant redaktoriaus, suprantama, redagavimo atitenka pati sunkiausia našta. Matome, kad jis ir tas pareigas atlieka gan gerai. Laikraštis savo turiniu yra stiprus, turi gražią iš-

vaizdą ir visais atžvilgiais malonus skatytojui paimti į rankas. Tuo dar nepasitenkindamas, V. Šimkus prie "Laisvosios Lietuvos" įsteigė ir knygų leidyklą, nes okupuotoje Lietuvoje per daug niekinami žuvę partizanai niekur čia nebuvo apginami. Tat paskelbė konkursą parašyti romanui partizanų heroizmui iškelti. V. Šimkus, iš išleistų apie 10 romanų, buvo trijų romanų mecenatas.

Daug dar dalykų, paremtų konkrečiais faktais, būtų galima prirašyti apie Valerijoną Šimkų ir jo visuomeninę veiklą Amerikoje. Manau, kad tai padarys kiti spaudos darbininkai, kurie patys jo darbus stebi tautinėje veikloje. Baigdamas šį rašinį, norėčiau asmeniškai Valerijonui Šimkui palinkėti ne tik dar ilgų laimingų metų, bet, svarbiausia, kad gerasis Dievulis nepagailėtų geros sveikatos, kuri yra labiausiai reikalinga, taip uoliai besidarbuojant tautinės veiklos dirvoje.

A. Vilainis

—C—

Rusams komunistams bombarduojant Vilnių, V. Šimkus buvo sužeistas. Ligoninėje gulį Šimkus, kairėje stovi arkivyskupas Mečislovas Reinys, rusų komunistų kankinys, gale lovos stovi Ona Šimkuvienė. (Nuotr. 1943 m.)

V. Šimkus is visited at hospital after bombardments of Vilnius in 1943 when he was wounded. Visiting are Archbishop M. Reinys and Mrs. Šimkus.

Dievo tarno Arkiv. Jurgio Matulaičio 50 metų mirties minėjimas Clevelande. Religinę programą atliko "Čiurlionio" ansamblis vadovaujamas muz. A. Mukulskio. V. Bacevičiaus nuotrauka.

"Čiurlionis" ensemble performed religious music in Cleveland at services commemorating the 50th anniversary of the death of Lithuania's Archbishop Jurgis Matulaitis, whose beatification case is now in progress in Rome.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Vytautas Bagdanavičius, **Tautos samprata ir lietuvių tautos individualybė**, paskaitų kursas Čikagos Pedagoginiame Lituanistikos institute. Autoriaus leidinys, 1977. Knyga didelio formati, 131 psl. Kaina \$3. Knygoje dėstomi klausimai: 1. — Tautos samprata. Tautinės vertybės: kalba, kultūra, Europos rasės, tėvynė, valstybė ir religija. 2. — Tautiškas ir žmogaus tobulumas. 3. — Lietuvių tautos individualybė. 4. — Religinės tradicijos Lietuvoje. Knygos gale skaitytojų palengvinimui pridėta dalykų ir vardų rodyklė.

Kiekvienam lietuvių mokytojui lituanistui bei eiliniam kultūrininkui ši knyga yra rekomenduotina.

Valerijonas Šimkus su Chicagos apskrities BALF'o valdyba. Jis yra valdybos pirmininkas, sėdi I-je eilėje iš kairės.

V. Noreikos foto

Board of Directors of BALF (American Lithuanian Relief Fund), Chicago district. Chairman V. Šimkus first from left.

TEISMAS BIRŽELY

Tikrovinė novelė

Žiauri tikrovė gaivališkai sukūrė novelinį siužetą, kuris panaudotas "Teismas biržely" novelei. Tai pagarbi mano pastanga parodyti mūsų kankinės tautos perlas novelės rėmuose.

BYLA

Susipažinęs su baudžiamąją byla nr. 416, kuria Nijolė Sadūnaitė buvo kaltinama prieštarybine agitacija, teisėjas Kudriašovas irzliai pagalvojo: bylos nagrinėjimas pareikalaus kantrybės ir įtampos. Kaltės įrodymus rado gyvenamoje kaltinamosios patalpoje, bylos sudėtis buvo aiški, bet teisėjo susirūpinimą kurstė kaltinamosios laikymosi būdas. Tardytojai atestavo: Sadūnaitė įžūli, tipinga tikybininkė, norinti kalbėti, įrodinėti ir neieškanti žodžio kišenėje. Teisėjo kantrybė, galvojo Kudriašovas, tai tramdymo marškiniai įžuliam teisiamajam.

Baudžiamojo proceso atrama—valstybinis kaltintojas. Prokuroras Bakučionis apdairus vyras. Jis sušvelnins aštrias proceso briaunas. Bylą būtina paskandinti blankybėje ir nutylėjimuose. Teisėjas įsakė bylos nr. 416 posėdžiams parengti mažiausią patalpą LTSR Aukščiausiojo teismo rūmuose.

Sadūnaitės byloje teisėjas matė du atsišakojimus, kurie bylos baigmėje sueina į esmenį nusikaltimo prigimtį aiškinimą. Tai bus nuteisimo motyvų pagrindas.

Pirmas atsišakojimas, kaip visad būna baudžiamojo byloje daroma, žvilgsnis į kaltinamojo asmens socialinę kiltį. Trisdešimties septynerių metų amžiaus mergina nebuvo kilusi iš varguomeniško luomo. Buržuazinio valdymo metais, svarstė teisėjas jam įprastais terminais, Sadūnaitės tėvas buvo Dotnuvos žemės ūkio akademijos dėstytoju. Tose pareigose jam pavyko išlikti tarybinės santvarkos metais. Tėvo padėties solidumas įrėžė pėdsakus į dukters būdą. Ji nori būti pranašesnė už kitus, ji nori pamokslauti. Tai yra teigiama savybė, kada veikimas nukreiptas valstybine vaga. Ta pamokslavimo ypatybė baustina, kada veikimas nukrypsta prieštarybiniais šuntakiais.

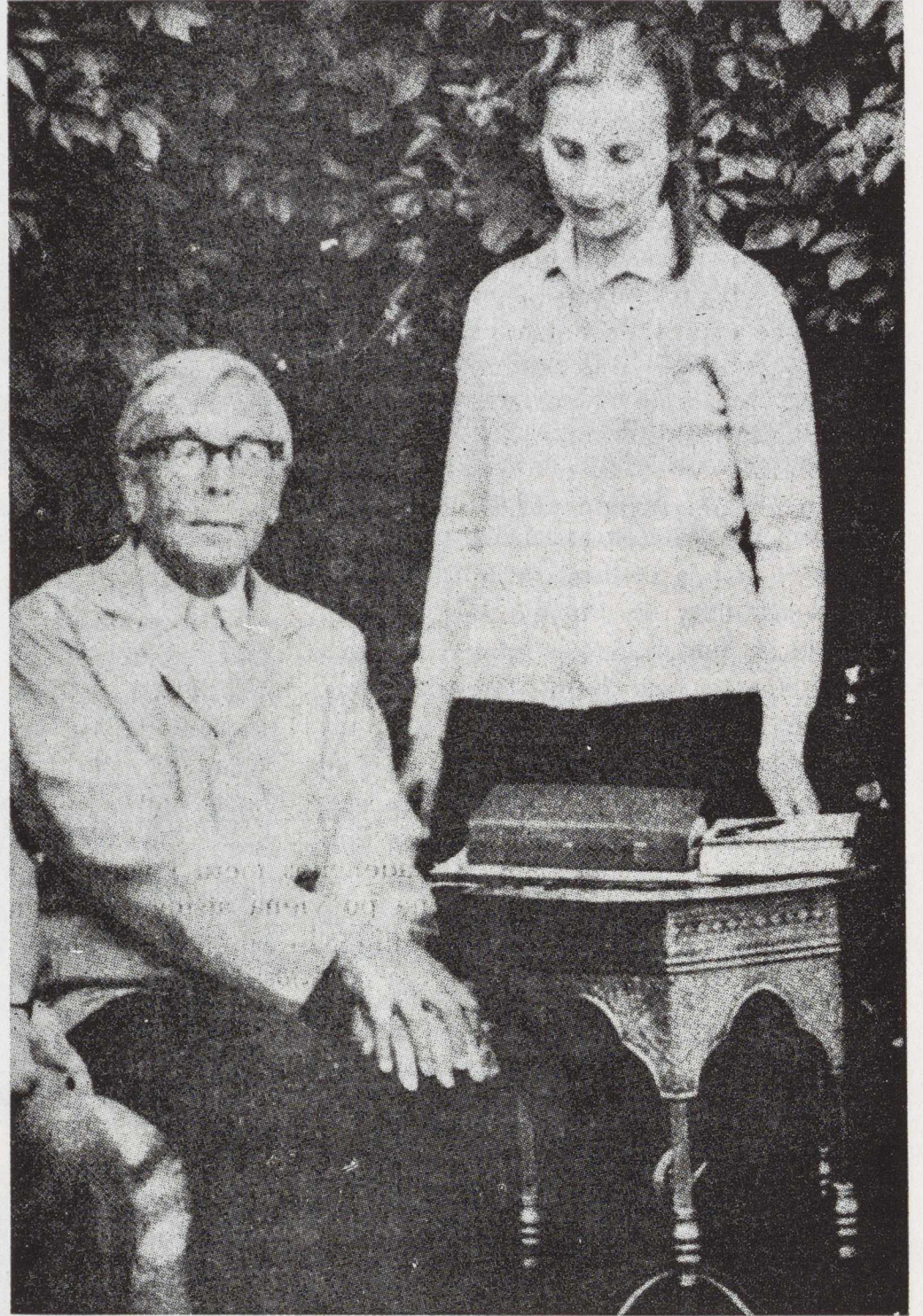
Kaltinamosios tėvas mirė 1963 metais, o duktė, tada būdama dvidešimt penkerių metų mergina, nebuvo nė įstojusi į koki nors visuomeninį junginį. Ji vis laikėsi nuošaliai, lyg negyventų visuomenėje. Penkerius metus sunkiai sirgo jos motina, Nijolė Sadūnaitė buvo atsidavusi savo motinos slauge. Altruizmo pavyzdys? Ne visai taip. Čia prasideda antras bylos motyvų atsišakojimas: altruizmas buvo kaukė. Motinos slaugymas buvo formalus išsiteisimas, esą Sadūnaitė neturinti lanko dalyvauti visuomenės gyvenime. Susikūrusi savo psichėje nuolatinio atsidavimo sergantiems nuotaikas, kaltinamoji ūgdė savyje, kaip tvirtino tardytojai, religinę ekstazę. Ji demonstryviai praktikavo religinius prietarus.

Jos motina mirė 1970 metais. Motinai mirus Nijolė Sadūnaitė tebesišalino visuomeniškos veiklos. Ji nėjo į našų tarybinės ideologijos gyvenimą. Anaip tol, jos religinė ekstazė stiprėjo — ji pradėjo rūpintis kunigais paliegėliais!

1955 metais baigusi Anykščių mokyklą, Nijolė Sadūnaitė ne daug turėjo savo patirtį politinio bei ateistinio švietimo valandų. Jos susikurtas gyvenimo būdas stūmė ją prie tikybininkų. Taip elgtis ją skatino socialinė jos kiltis ir kunigų įtaka. Prieš šią įtaką ji neturėjo ideologinės atsvaros. Ji visad vengė ateistinių temų paskaitų ir seminarų.

Motinai mirus Sadūnaitė nūrė į prieštarybinę veiklą. Per ketverius metus ji globojo seną kunigą kanauninką Petrą Raudą, kuris, atlikęs bausmę darbo stovykloje, gavo leidimą gyventi Svėdasuose. Sukakęs 80 metų amžiaus tas, santvarkai nelojalus kunigas paliegėlis, mirė pernai, kovo 7 dieną. Jo laidotuves tikybininkai panaudojo religinei propagandai. Į Svėdasus suėjo minios žmonių, suvažiavo būriai kunigų. Laidotuvės peržengė leistinumo ribą.

Nijolė Sadūnaitė, sakė agentūriniai pranešimai, buvo labai veikli Raudos epizode. Ji buvo veikli ir kito nelojalaus ir visad

Kun. P. Rauda, rusų komunistų kankinys, mokyklų kapelionas ir Sibiro lietuvių apaštalas, miręs 1974 kovo 7 d. ir iškilmingai palaidotas pavergtoje Lietuvoje. Šalia stovi Nijolė Sadūnaitė, kuri slaugė jį sergantį, šiuo metu nuteista atlieka bausmę Sibiro koncentracijos stovykloje.

Rev. P. Rauda, a missionary among the Siberia-exiled Lithuanians, died after martyrdom on March 7, 1974. He was nursed by Nijole Sadunaite, also exiled to Siberia now, but lies buried in occupied Lithuania.

nerimstančio kunigo, Šilalės vikaro, Antano Šeškevičiaus byloje. Ji rinko pinigus advokatui samdyti. Taip, žingsnis po žingsnio, sekimą sustiprinus, buvo išaiškintas kaltinamosios ryšys su propagandiniu tikybininkų leidiniu, su "Lietuvių katalikų bažnyčios kronika."

1974 metų rugpiučio 27 dienos krata patvirtino saugumo organų įtarimus: kaltinamosios kambary rasti nusikalstamojo darbo įrodymai. Rado rašomąją mašinėlę, ta mašinėlė perrašoma vienuoliktąjį "LKB kronikos" sąsiuvinį ir dar tris to pagrindinio leidinio egzempliorius. Už tą prieštarybinį veikimą Sadūnaitė buvo suimta, įkaltinta, tardoma. Nusikalstamojo darbo įrodymai laikomi teismo žinioj.

1975 metų sausio pabaigoj kaltinamoji įteikė skundą prieš tardytojus. Ją tardė vyresnysis saugumo leitenantas Gudas, pulkininkis Petruškevičius, tardymo poskyrio viršininkas majo-

ras Rimkus, tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas Kažys, saugumo komiteto vyresnysis tardytojas Pilelis ir tardytojas Koldovas. Juos visus Sadūnaitė apkaltino sauvale ir grasinimais patalpinti ją į psichiatrinę ligoninę. Teisėjas Kudriašovas nekreipė dėmesio į skundą. Tai įprastas pertemptų nervų padarinys ir gaili pastanga ieškoti lengvatų. Tardytojai dirbo be priekaištų, teisėjas buvo tikras. Atsakymo į skundą neduota.

Iš bylos buvo matyti, kad 1974 metais rugsėjo ir spalio mėnesiais kaltinamosios sudrausminimo sumetimais jai neleista gauti maisto iš už kalėjimo sienų. Faktas rodė kaltinamosios įžūlumą.

1975 metais vasario 14 ir 15 dienomis buvo tardytas kunigas Sigitas Tamkevičius. Jis klaustas apie Nijolę Sadūnaitę. Simno parapijos vikaras nesuteikė reikalingų žinių. Pastangos surišti vikarą su kaltinamosios veikla dauginant prieštarybinį leidinį tuo tarpu nebuvo sėkmingos...

Prokuroras leido stoti teisme Sadūnaitės liudytojams: broliui Jonui Sadūnui, Bronei Kibickaitėi ir Kušleikiui iš Skuodo. Prokuroras pastatė savo liudytojus: kaltinamosios pusbrolių Vladą Sadūną ir jo žmoną Reginą, Kašūčių aštuonmetės mokyklos direktorių Povilaitį ir tos pat mokyklos mokytoją Šlimaitę.

Kaltinamoji Sadūnaitė atsisakė gynėjo:

—Kaip kunigas Antanas Šeškevičius, aš pati save ginsiu,—ji ryžtingai pareiškė tarybinio teisingumo darbuotojams.

KRATA

1974 metais rugpiučio 27 dieną valstybės saugumo darbuotojų būrys ilgai kratė Sadūnų būtą Lazdynuose, Architektų gatvė 27-2. Čia gyveno Nijolė Sadūnaitė. Rašomoji mašinėlė, prieštarybinis leidinys, net parengtas popierius tam leidiniui perrašyti—buvo neabejotini kaltės įrodymai. Saugumo darbuotojai, kuriems vadovavo papulkininkis Petruškevičius, areštavo Nijolę ir nuvežė į Saugumo kalėjimą—Lenino prospektą 40.

Tardymas užtruko dešimt mėnesių. Net septyni saugumo darbuotojai, patyrę tardytojai, tardė ją pavieniui ir grupėmis. Jie ketino bylą išplėsti, užkabinti daugiau įtariamųjų, bet kaltinamosios medžiagos nebuvo daug. Kaltinamosios medžiagos netgi trūko. Mašinėlės suradimas Sadūnaitės bute dar nerodė, kad pati Sadūnaitė dauginusi prieštarybinį leidinį. Ją buvo galima kaltinti leidus nežinomam asmeniui prieštarybinių veikti jos bute. Pagaliau, ji galėjusi nuomoti patalpą, nežinodama, kas ten ir ką mašinėlė perrašo. Tik netiesioginiai daviniai, psichinė kaltinamosios struktūra, atkaklus prieštarybinis laikymasis, talkino tardytojams surišti Sadūnaitę su jais inkriminuojamais veiksmais.

Leidimo turėti mašinėlę nebūta. Tai nebuvo stambus nusikaltimas. Daug žmonių perka arba paveldi rašomąją mašinėlę, o registruoja vėliau. Tokių atsitikimų pasitaiko jaunimo tarpe. Kartą net komjaunuoliai perrašė sienlaikraščio tekstus neregistruota mašinėle. Vėliau paaiškėjo, kad mašinėlė buvo dovanota komjaunimo būreliui asmens, kuris nusipirko kitą, jam parankesnę.

Sadūnaitė nenuneigė reikalo registruoti mašinėlę. Tai, išvedžiojo tardytojai, rodė, kad kaltinamoji buvo rašomosios mašinėlės savininkė.

Priestarybinio leidinio laikymas savo pastogėje buvo stambus nusikaltimas. Jeigu Sadūnaitė būtų tokį leidinį radusi, ji privalėjo atnešti radinį milicijon, nurodyti kur radusi, kokioms aplinkybėms esant. Priestarybinio spaudinio dauginimas, kad ir be įrodyto platinimo, aptiriamas LTSR Baudžiamajame kodekse šešiasdešimt aštuntojo straipsniu, kuris kalba bendrybėmis, be detalizacijų. Saugumo darbuotojai smagiai stveriasi už to parankaus straipsnio.

Sadūnaitės nusikaltimo sudėtis plito dėl jos užrašų, kurie rodė jos prieštarybinį nusiteikimą. Savo užrašuose ji smerkė religinio gyvenimo slopinimą. Užrašuose rasta konkrečių faktų apie tokį slopinimą: vardai, vietovės, datos. Tai rodė medžiagos paruošą priestarybinio leidinio skiltims. Buvo užrašuose ir abstraktiškų svarstymų apie pasiaukojimą, apie religijos palaimą, apie kentėjimų šventumą ir citatų iš religinių knygų. Buvo rasta sakinių susišaukiančių su nelegalia, pogrindyje populiaria brošiūra: "Patarimai, kaip laikytis tardymo metu."

Tikėjimo laisvės persekiojimo pavyzdžiu Nijolė Sadūnaitė nurodė Kašūčių vidurinės mokyklos buitės epizodą. Miręs mokinys buvo laidojamas su religinėmis apeigomis, todėl mokiniams buvo uždrausta dalyvauti laidotuvėse. Tai buvo medžiaga "LKB kronikai." Tai buvo žinių rinkimas priestarybinei propagandai.

Iš čia į saugumo darbuotojų dėmesį pakliuvo atkaklaus religininko Kušleikio pavardė.

Per Nijolės Sadūnaitės buto kratą buvo rūpestingai iškratyti jos giminių gyvenamieji kambariai. Jos brolio Jono žinioje, kad ir labai stengėsi apsukrūs kratytojai, inkriminuojamos medžiagos nesurasta.

—Ne, ne, —sujaudintai tvirtino Jonas Sadūnas, —sesuo niekad nesiūlė man skaityti kokius nors leidinius. Ne, ne, ji nesiūlė man kokius nors leidinius platinti. Neturiu supratimo apie katalikų biuletenius. Nieko nežinau apie rašomą mašinėlę, kurią radote jos kambary. Nieko nežinau apie sesers užrašus. Apie tai ji su manim niekad nekalbėjo.

Kratytojams pasisekė kaltinamosios pusbrolio Vlado Sadūno ir jo žmonos Reginos gyvenamajame kambaryje.

—Iš ko gavai šiuos spaudinius? —griežtai suriko papulkininkis Petruškevičius, nutvėręs nuo žemos knyg dėtės tris "LKB kronikos" sąsiuvinius. —Tai priešvalstybinė medžiaga jūsų gyvenamoje patalpoje!

Vladas Sadūnas pakylė iš kėdės, kurioj jis buvo įsakytas sėdėti kratos metu, bailiai sekiodamas akimis, kaip kratytojai švaistosi kambary, kilnoja lovos dangalus, atidaro spintas, graibo tarp pakabintų drabužių, čiupinėja įrėmintas jo tėvų nuotraukas ir, pagaliau, pirštus paseilindami, sklaido Putino "Sukilėlių" tomą.

Tarp knygų buvo įsprausti trys "LKB kronikos" sąsiuvinėliai.

—Iš ko gavai šiuos spaudinius? —skambėjo kambary ir Vlado Sadūno sąmonėje papulkininkio Petruškevičiaus balsas.

Greta Vlado priverstinai pasodintoji Regina, siaubo persmeigta, pakėlė ranką prie akių, lyg perveriančios šviesos nutvioksta.

Vlado veidas buvo pelenų spalvos.

—Iš ko?—lyg vanago sparnai ties viščiuku, siūbavo ore ir sąmonėje baisus klausimas, atidaręs kelionę į vargą ir kančias.

Saugumo darbuotojai vėrė akimis Vlado veidą, akis, jo suspaustos lūpas.

—Atsisakymas atsakyti,—įspėjo papulkininkas,—yra arešto pagrindas.

Vladas dirstelėjo į greta sėdinčią žmoną. Staigios panikos apimta, Regina virpėjo, kaip epušės lapelis vėtroje.

—Iš ko gavai šią knygą?—staiga riktelėjo kitas kratytojas, išskeldamas knygą, kurios pavadinimas buvo "Simas."

—Iš ko? Iš ko? Iš ko?—griaustiniais dundėjo ankštame kambarėlyje klausimai—kelialapiai į kalėjimą ir tremtį.

—Nijolė man nedavė tų knygų, —atsakė Regina.

—Knygos jūsų patalpoje,—nekantriai riktelėjo saugumietis.

—Nijolė man nedavė tų knygų, nedavė, nedavė,—atkiro Regina.

Dabar ji buvo narsi ir pikta. Vis dėlto juos vertė pasirašyti kratos protokolą. Prieš savo parašą Regina įrašė pastabą, kad per kratą atrastų knygų Sadūnaitė nebuvo jai davusi; kad ji, Regina, tų knygų neskaičiusi...

Buvo laikinai sulaukę Bronę Kibickaitę, su kuria, saugumas žinojo, artimai bendravo Nijolė Sadūnaitė. Per tardymą Kibickaitę apipylė klausimų kruša. Tai buvo įprasti strateginiai manevrai. Klausia apie "šiai sau" dalyką —ar seniai pažįsti Sadūnaitę? ir čia pat pakiša klausimą iš šono:

—Ar skaitei instrukciją "Kaip laikytis per tardymus?"

Klausia apie išeitą mokslą ir staiga smūgis iš šono:

—Kas davė Nijolei Sadūnaitėi katalikiškos propagandos brošiūrą?

Bet Bronė Kibickaitė, lyg gabiai isisavinusi patarimus, kaip laikytis tardymo metu, atkakliai, mediniu tonu, kartojo ir kartojo: nežinau, nemačiau, neskaičiau, nesutikau...

Tardytojai nepajėgė surišti Bronę Kibickaitę su priestarybine Nijolės Sadūnaitės veikla.

TARDYMAS

1972 metais slaptas "ukazas" nr. 3707, išleistas per pat Kalėdas, nustatė "priešsąjaukines veiklas" ir "valstybės išdavimo" sąvokas. Tas "ukazas" Nijolės Sadūnaitės byloje rikiavo tardytojų pastangas. Nors visi septyni tardytojai neišvengiamai sudarė savo asmenišką nuomonę apie kaltinamąją, kaltės sudėtis buvo aiški iš anksto, dar neperžengus teismo slenkščio: kaltinamoji nėra lojali sovietinei santvarkai.

Bendroji Baudžiamojo kodekso preziumpcija dekoratyviai

tvirtino, kad į kaltinamąjį žiūrėtina kaip į nekaltą, kol jis nėra nuteistas, bet tardytojai taip į Nijolę nežiūrėjo. Nelojalumo skraistė visad paveikia tardytoją ir nustato jo tardymo metodą. Nelojalumas santvarkai toks blogis, kad visas tardymo objektyvumas numetamas į šoną.

Vieni tardytojų laikė Sadūnaitę eiline religine fanatike, kuri grūmiasi dėl įsikalbėtų nesąmonių. Kiti laikė ją egzaltuota fanatike, kuriai mazochistiškai rupi kentėti jos pažiūrų vardan. Kiti laikė ją pasimetusio asmens tipu, kuro elgesys nenormuojamas sovietinio gyvenimo dogmų. Jos socialinė kiltis (tėvai buvo buržuaziniai inteligentai) stūmia ją nuo tarybinės buities. Su ta buitimi nesutapusi, ji nukrypo į klaidingą kelią. Nei vienas tardytojas nė iš tolo neturėjo respekto nekaltumo prezumpcijai. Visi stengėsi atrasti jos poelgiuose ir posakiuose kaltės elementus, sudėti juos į kruvą, sušiurpdinti teismą pavojingos nusikaltėlės demaskavimu.

—Ar pažįsti kunigą Antaną Šeškevičių? —trenkė klausimu vyresnysis leitenantas Gudas.

—Taip, pažįstu, —buvo atsakymas.

—Ir tau iškelsime panašią bylą.

—Jam iškėlėte neteisingą bylą. Jeigu man bus tokia byla, ji bus neteisinga, —tvirtai pareiškė Sadūnaitė.

—Kaip tu drįsti taip kalbėti?

—Kalbu, kad žinau.

Saugumo papulkininkis Petruškevičius, kuris vadovavo kraštui Sadūnaitės bute, pakėlė ranką, pagrasino rodomuoju pirštu ir storu balsu įspėjo:

—Tamsta nenuvoki ką kalbi! Pasiųsime į tepročių ligoninę. Ten blogiau kaip kad kalėjime.

—Sveiko proto žmogus negali šmeižti tarybinį teisingumą, —pasakė Gudas.

—Kulto tarnas Šeškevičius, —pasakė papulkininkis, —rinko bažnyčioje pinigus. Rinkti pinigus gali tik bažnytinis komitetas, ne kunigas. Tai yra įrodytas nusikaltimas, o tamsta ieškojai tokiam nusikaltėliui gynėjų! Dabar atsakyk, iš kur pinigai šmeižikiškam leidiniui dauginti, popieriui pirkti. Tylėjimas gali nuvesti į psichinę gydyklą.

Po įtemptos valandėlės Sadūnaitė atsakė:

—Atsisakau atsakyti.

—Mes priversime tave kalbėti, —suriko leitenantas Gudas, trenkęs kumščiu stalan taip smarkiai, kad pašoko ant stalo padėklas plunksnakočiams.

—Darykite su manim, ką norite, —atkirto Sadūnaitė. —Neišgąsdinsite.

Tardomoji narsiai provokavo taikinti jai fizinį smurtą. Tardytojai buvo skaite disidentų brošiūrą "Patarimai, kaip elgtis tardymo metu," o ši mergina elgėsi kitaip. Ji geidė kentėti. Todėl smurtas tik patalkins jos užsispyrimui, neprivers jos kalbėti, išduoti bendradarbius, bet grūdins jos atkaklumą, brandins jos ižulumą.

Vyresnysis leitenantas Gudas ir papulkininkis Petruškevičius sumojo, kad tardymui tiktų taikaus žinių išprašymo metodus. Tai buvo naujas dalykas tardymo praktikoje. Tardomąją reikia nualinti kalinimu. Su ja nereikia skubėti. Bekalėdama suminkštės.

Ankštame kabinete nr. 225 Sadūnaitę sutiko tardytojas Kolgovas. Jis paspaudė į jausmus, į jos susirūpinimą giminėmis. Meilė giminėms visad talka tardytojui! Tuo metodu lengviau gauti rūkyti (ji atsisakė). Jos paprašė būti protinga, šalta, kooperuojančia.

—Aš noriu, —pasake Kolgovas, —kad tarybinis teisingumas eitu tikru keliu. Kooperuodami, mudu rasime tiesą.

Jis pradėjo kalbėti tariamo apgailestavimo tonu apie Sadūnaitės gyvenimą, apie klaidingas jos pažiūras į aplinką. Jis vis įterpdavo, kad Sadūnaitė tokia vieniša, be atramos, be gerų patarimų.

Nijolė pertraukė saugumiečio kalbą:

—Aš nesu vieniša. Aš turiu draugų.

—Kas gi jie tokie? Mes jų nematome.

—Jie geri žmonės.

—Jie negali būti geri. Jie įstumė jus į konfliktą su įstatymais.

—Jokio konflikto nėra. Jie nori, kaip ir aš, melstis netrukdomi.

—Jie gali laisvai melstis, —pasigailinčiai šypstelėjo Kolgovas, —bet jie neturi teisės šmeižti mūsų santvarkos.

—Jeigu santvarka laužia konstituciją, —pasakė Sadūnaitė,

—piliečių pareiga apie tai kalbėti.

—Koks gi konstitucijos straipsnis, —paklausė Kolgovas, —garantuoja laisvę leisti šmeižikiškus leidinius?

—Kronika nėra šmeižtas. Tai konstitucijos pažeidimų registracija. Juk konstitucija garantuoja tikėjimo laisvę . . .

Kolgovas žadėjo savo bendradarbiams sulaužyti Sadūnaitės užsispyrimą, o jam nesisekė. Jo kantrybė pradėjo irti. Senas tardytojo smarkumas siūbtelėjo į kraują. Reikėtų kirsti antausių. Jis suriko:

—Jeigu jūs, tardomoji, neišduosite savo nusikaltimo bendrininkų ir rėmėjų, už tai nukentės giminės.

Kolgovas kišo jai lakštą popieriaus ir pieštuką. Jis kuždėjo:

—Balsu nevardink. Įrašyk pavardę. Nebijok fonografo kambario. Tykiai, tykiai, į popierių. Juk nenori gi įklampinti savo giminės į tą nešvankią istoriją!

Lakšto popieriaus Sadūnaitė nepalietė.

—Argi aš kalta, kad norėjau pasamdyti advokatą kunigui Šeškevičiui?

—Tuščias buvo darbas. Kunigas nuo jo atsisakė, —susijuo-
kė tardytojas.

—Aš gi klausiu, —pasakė Sadūnaitė, —kur yra konstitucija, jeigu advokato samdymas yra nusikaltimas? . . .

Tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas Kažys ir tardymo skyriaus poskyrio viršininkas majoras Rimkus sutiko Sadūnaitę atšiauriai.

—Kaltinamoji, —įspėjo Rimkus, —tamstos nusistatymas nesuprasti klausimų ir tylėti reiškia šizofreniją. Ar supranti mane? Sadūnaitė neatsakė.

—Atsiranda vis daugiau įrodymų, —piktai pasakė Rimkus, —kad sergi. Tos nuolatinės maldos ir trinimasis su kleru sužalojo psichiką.

Rimkus reikšmingai pakėlė antakius ir pažiūrėjo pirma į Kažį, paskui į Sadūnaitę.

—Tamstai teks susitikti su psichiatrais, —grasiu tonu pasakė Rimkus.

—Esi šizofrenikė, —kaip Rimkaus paragintas, riktelėjo Kažys. —Neribotam laikui patalpins psichiatrinėje gydykloje.

Rimkus sustojo greta Sadūnaitės ir pradėjo dėstyti įtikinančiu tonu:

—Šizofrenikai talpinami ramių pamišėlių palatose, bet kas gali žinoti tolesnį tamstos psichinį stovį. Mažiausias protestas gali nuvesti į aktyvių pamišėlių cėles. Ten sienos apmuštos brezentu, langai palūbėję. Tramdomieji marškiniai, pririšimas prie lovos, prie geležinės štangos sienoje. O aplinkui įtūžę pamišėliai. Jie staugia, kaukia, kanda vienas kitą, šlapinasi ant grindų, rankioja savo išmatas . . . Psichiatrų nuosprendžiu tamsta, kaltinamoji, išvengsi kalėjimo, bet baigsi gyvenimą pamišėlių namuose. Ką į tai pasakysi?

Sadūnaitė stovėjo prie sienos, kur jai liepė stovėti. Abu tardytojai reikšmingai į ją pažiūrėjo, giliai išitraukė cigarečių dūmus, abu, lyg sutartinai išputė mėlynus dūmų kamuolius, ir abu, lyg sutartinai, susijuokė.

—Ateitis neperspektyvinė, —pasakė Kažys.

Tylėdama, stovėjo Sadūnaitė prie sienos. Atrodė, ji nesidomi tardytojų grasinimais. Ji stebėjo juos keistu, neva pasigailėjimo žvilgsniu. Gal iš tikro ji tikra psichinė ligonė? O jeigu taip, jos patalpinimas į ligoninę nukirs bylą, kuri turi tendenciją didėti, būti naudinga rodyti saugumo organų energiją ir išmonę. Juk ir teismo nusmerkta, ji nepavėluos į psichogdyklą.

—Ar supranti, apie ką kalbame? —paklausė Rimkus.

[Tąsa kitam nr.]

NAUJAUSIOS KNYGOS

V. Ramono **Dulkės raudonam saulėleidy.** Romanas. II-as pataisytas leidimas. 400 psl. Išleido JAV LB Švietimo Taryba, 1976 m. Kaina \$6.00

Adelė Janušaitė - Abromaitienė, **Nykštukų mokykla,** pasakaitės ir apsakymėliai vaikams. Spalvotais piešiniais iliustruota. Išleido JAV LB Švietimo Taryba, 1976 m. Didelio formato, kaina \$3.00.

Šios knygos galima gauti LAV ir LD žurnalo knygyne.

LITHUANIA 700 YEARS. By Al-

bertas Gerutis. Includes 1) The Origins of the Lithuanian Nation, by J. Puzinas; 2) Lithuania to World War I, by J. Jakštas; 3) Independent Lithuania, by A. Gerutis; 4) Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis; 5) Liberation attempt from abroad, A. Budreckis; 6) The prospects of Lithuanian Liberation, by S. Lozoraitis. 475 p.p. 1969.

Price: \$12.00

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS

ARGENETINOJE

Argentinos Lietuvių Organizacijų Spaudos Tarnyba (ALOST) pravedė iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo 59-rių metų sukakties minėjimą.

Vasario 12 d., 9 val. vakare, parapijos salėje buvo kruopščiai paruoštas minėjimas su paskaitomis ir menine dalimi. ALOST pirminkas R. Stalioraitis, atidaręs susirinkimą, pasakė kalbą, kuria iškėlė Vasario 16-tosios svarbą ir reikšmę. Programą vedė I. Simanuskienė lietuviškai ir A. M. Burbaitė ispaniškai. Buvo įneštos Argentinos ir Lietuvos vėliavos. Dalyvavęs jaunimo ansamblis "Nemunas" ir, bendrai, visas jaunimas buvo pasipuošęs tautiniais drabužiais. "Aušros" choras, vedamas I. Valentinavičiaus, sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus.

Pagrindinę kalbą pasakė ALOST vicepirm. C. Juknevičius. Lituanistinės mokyklos mokytojos Burbaitės vaikučiai suvaidino vaizdelį ir padeklamavo. Seselė Angelikė daug įdėjo savo darbo rengiant.

"Aušros" choras padainavo daug gražių lietuviškų dainų. Po to Bukauskaitė ispaniškai papasakojo apie Lietuvą, jos kovas ir kančias ir jos pastangas atgauti nepriklausomybę.

Minėjimas buvo gausus; atsilankė ir kitų tautybių žmonių.

Iš Brazilijos jaunimo ansamblis "Nemunas", vadovaujamas J. Lukoševičiaus, pašoko kelis tautinius šokius.

Po minėjimo visiems programų vedėjams ir vadovams buvo įteikta dovanų. Visi buvo didžiai patenkinti.

Vasario 13 d., sekmadienį, San Domingo Bazilikos vysk. Novak atlaikė iškilmingas šv. Mišias. Kun. A. Steigvila pamaldoms asistavo. Vysk Novak pasakė gražų pamokslą apie Lietuvos kančias. Argentiniečiai negalėjo atsidžiaugti tautiniais drabužiais pasipuošusiu jaunimu.

Po pamaldų visa gausi tikinčiųjų minia nuėjo į Plaza Mayo aikštę ir padėjo vainiką prie Argentinos Laisvės paminklo.

Radijas ir laikraščiai paminėjo šį gražų lietuvių Vasario 16-tosios minėjimą (J. Š.)

ZENTA TENISONAITĖ

VĖJO ESKIZAS

Kartą naktį man vėjas dainavo
apie grožį žemčiūgų pilies...
Pažadėjo pasaulį duot savo,
negailėti man laimės dalies...

Daug dalykų man vėjas žadėjo,
ir mylėti, ir duoti sparnus...
Paviliojo Aušrinė man vėją
ir užvėrė Parkūnas vartus...

ŽIEMOS NATIURMORTAS

Aplėdėja langai — baltas stiklas,
ir pasaulį bučiuoja šalna.
Vėl ilgiuosi aš vasaros ritmo,
kaip saulutės — ramunė viena.

Sniego pūgoms ir vėtrų apgaulei
uždarysiu duris su spyna.
Pažadėjau seniai deivei Saulei
nemylėti žiemos — niekada.

TYLOS MOZAIKA

Vienatvės vingiuose paklydo siela.
Ledų pilies bedugniai bokštai,
ir neapsakoma ilga naktis.

Vienatvė žydi vis vangiais žiedais,
kurie tik skelia skelia
žiežirbas šaltos ugnies.

Ir daugšo dygstančius gyvenimo sapnus.

★

★ ★ ★

Palaiminta tyla, kuri išaugo
kaip nakties gėlė ir skleidžias
mėnesienos marmuro šviesoje.

Palaiminta tyla, kurioje ieškau
brangenybių — rožių žydinčių širdy.

Palaiminta tyla, į kurią grimsdama
vėl atsinaujina mano dvasia.

PAVASARIO AKVARELĖ

Šiandien aš ateinu pakviest tave
į mėlyną padangės puotą.
Mano pilis — beribio oro vandenyno
padaira.

Pasaulis — rožinių spalvų paletė:
senų fontanų skambesys kaip
sidabriniai skambaliukai aidi...
Fontane šoka trys gražuolės.
Jų akys žydros, mėlyni plaukai...
Platūs vualiai glaudžiasi švelniai...

Ateik šiandien, pavasaris papuošalais naujais
papuoš senosios pasakos apmirusį pasaulį.

RYTO GAFIKA

Atverk šviesai sielą
ir pasveikink aušrą
kaip žydinčią gėlę.
Saulės spinduliai spindi
ant smėlio, ir jūra dainuoja.

Atverk šviesai sielą.
Jūros daina yra
mano sapnų sparnai.

Europietė, Stasiaus Būdavo romanas. Išleido Nidos Knygų Klubas, pažymėdamas, kad tai autoriaus 10 metų sukakčiai paminėti. Kaina \$5.

Gražu, kad prisimenamas prieš dešimtmetį miręs rašytojas, gyvas buvęs populiarus ir jaunimo mėgiamas, nors kritikos nelabai lepinaamas, rašytojas. Tačiau norėtusi ir pareikšti knygą paimant į rankas, susidaręs nemalonus jausmas, kad neatkreipta dėmesio į tai, jog rašytojas pasirašydavo ne Stasys, bet Stasius Būdavas. Lietuvių kalboje yra Bronius, Bronys ir net Bruno. Kaip atrodytų, jei imtume keisti šių žinomų asmenų vardus ir rašyti savavališkai: Bronius Raila, Bronys Budriūnas ar Bronislovas Markaitis? Be to, ar ne prasmingiau būtų buvę minėjimo proga išleisti to paties autoriaus biblinį romaną "Malonės kalnas", kaip praturtinantis autoriaus palikimą?

Visos solistės ir solistai gieda "Valio, valio!" Los Angeles šv. Kazimiero parapijai įgyto naujo piano didiesiems aukotojams "kūmams" ir "kūmoms". Pianu palydi komp. B. Budriūnas. A. Gulbinsko foto

"Long May They Live" is sung to the sponsors, the Godparents who made possible an acquisition of a grand piano for Lithuanians in Los Angeles.

Ramybė ir taika užgimsta tyloje.
Vienatvė — vartai į nakties kerus.
Tyla — išganymas iš nebuities.

JAU VĖLYVA NAKTIS

Jau vėlyva naktis, žiburiai
tik dangus dar nušviečia takus.
Pasakyt negaliu, ar ateis
mėnesienos šešėlis blankus.

Jau vėlyva naktis, ir sapnai,
lyg paklydę keleiviai keliaus.
Pasakyt negaliu, ar seniai
ieškau saulės ant juodo dangaus.

Jau vėlyva naktis, nér žvaigždžių,
horizontas gesina šviesas.
Pasakyti man daros sunku,
kad jaunystė manęs neberas.

LAIMĖS LINKĖJIMAS

Norėčiau padėti viso pasaulio spalvas
saulei ant aukuro,
ir tik vienai vienintelei sekunde
praverti tavo sielos akis,
kad tu pamiltum
žemę ir žmones — kaip aš.

VAKARO PEISAŽAS

Minčių voratinkliai kaip vydraga.
Vienatvės valanda — vidurnakčio vilionė.
Veidai kiti. Vėlyvą vakarą nudažė oro
ir varšų violetinė vora išblunka. /vėliavos
O reginys vangus. Užmiegančių dažų vaiz-
/dai
visom spalvom vingiuoja... virpa... vysta...

Dar vakarinis vėjas medžiams varpelius
kedena. Vilioti bando vakarą
kaip motina švelniai vardu.
Minčių voratinkliai kaip vėsus nerimas
širdy vaidenas. Kaip verpalas vilnonis
veliasi vienatvės valandos vaga.

SINTEZĖ

Poezija — egzotiška gėlė.
Harmonija lietaus lašų ritme.
Vėsus vanduo. O vakare
lakštingalos vėlyvas kanklių rečitalis.

Poezija — egzotiška gėlė.
Lyg aguona balta. Ar rytmečio pirma rasa.
Radastai raudoni. Svajonių debesys
ir nuoširdus ir tikras liūdesys.

VEŠČIŪNAITĖS POEZIJOS BURTAI

Aldona Veščionaitė, **Žodžiai kaip salos**. Išleido A. Mackaus Knygų Ieidimo Fondas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 1976 m. Aplanas ir titulinis puslapis V. Simankevičiaus. 64 psl. Įrišta kietais viršeliais. Kaina \$5.

Paėmus knygą į rankas, tuoj matai, kad autorė priklauso modernių poetų kartai. Skyrybos ženklų stoka (ne visur) yra pirmas išorinis ženklas, kuris vargu ar pagerina eilėraščių. Panašiai, kaip paveikslas, kuriam nėra perspektyvos. Aišku, abstrakčiam menui tai nėra būtina. Bet tie eilėraščiai, kurie gerbia taškus ir kabliukus, yra lengviau skaityti, skaitytojui nereikia mintyse statyti nematomų skyrybos ženklų. Šitas eksperimentas nėra autorės išgalvotas, ji kartoją įvairiuose kraštuose visa eilė poetų, kurie vėliau ar anksčiau susitaiko su rašybos taisyklėmis.

Pravertus skoningai išleisto rinkinio aplanką, skaitytojui pasirodo spalvomis persunkti eilėraščiai. Autorės žodžių spalvynas buria vaizdus. Tikras spalvų potvynis — "upės išplaukusios pavasariu žaliu lietum užpiltos aikštės".

Susidaro įspūdis, kad tie savaip sustatyti žodžiai yra padaryti tam, kad eilėraščių perkeltų lyg į kitą dimensiją. Gaunamas tarytum įgaubtų ir išgaubtų veidrodžių projektuojamas reginys. Tuo atžvilgiu poetė yra labai savita. Eilėraštyje nėra vietos jausmams, nes skaitytojas nėra įtraukiamas į eilėraščio prasmę, o kaip žiūrovas lieka stebėti panoraminį filmą. "nusiipirkau New Yorką mažoj pajūrio krautuvėj su dangoraižiais tiltais su žaliuojančiais parkais pakils tuoj mėnulin iškeliaus" (Autorė čia nededa taško, bet recenzentė čia, kaip ir kitur, turi padėti).

Rinkinio puslapių pilni labai originalių pasakymų, kaip "žvaigždėtai profiliais sidabro žuvys aštriom blakstienom perpiauna ledą", arba: "žalių dainų vaikinai atvirais veidais užkariauja miestus uždega naktis gitaromis". Vaizdai labai kondensuoti, ir eilėraščių kalba ypatingai gausi savitais reginiais, kurie kaip paslėpti piešiniai skaitan ryškėja ir nudažo knygos puslapius kaip laumės juosta. Autorė ieško žodžių ir vaizdų išreikšti tobulą grožį, kurį ji mato visur. Jausmai gi lieka atokiau. Tobulas grožis neturi nei emocijos, nei problemų. Poetė nesijaudina ir slepia savo sielą už spalvotų vualių. "Sako, baltesnis už sapną

laivas, bet debesys tie man primena liūdesį". Veščionaitė poetišką žodį valdo kaip tapytoja teptuką.

"tamsėja keičiasi žodžių spalva užsikala vielos aštrumu užbraukia mėlyną kartais nemėlyną spalvą pribėga priteka atbulai", — koks puikus paletės ir teptuko šokio atvaizdavimas. Reikia keletą kartų perskaityti kiekvieną eilėraščių, kad pilnai pajustum Veščionaitės spalvingus žodžių kerus. O tai tikrai verta. "anksti išėję lauksim saulės atgyja keičiasi dainuoja spalvos" (.)

Z. Tenisonaitė

NAUJOS KNYGOS

Kazys Bradūnas, **Alkana kelionė**. Eilėraščiai. Čikaga, 1976. Išleido Ateitis, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075. 120 psl. Kietais viršeliais, kaina \$6.00.

Aleksandras Pakalniškis, **Žemaičiai**. Etnografija. 164 psl. Išleido dr. Stasys Jankus. Kaina \$4.00.

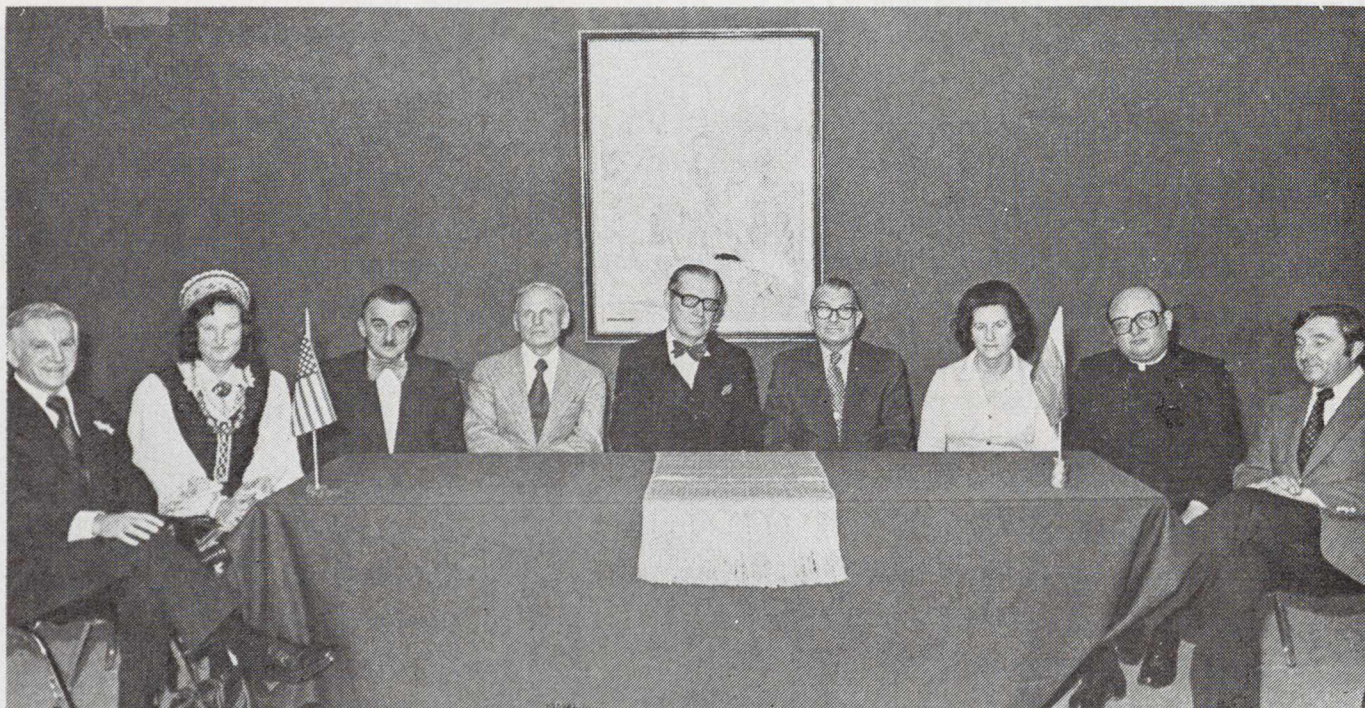
Turinyje: Kaimo žmonės. Trobos. Vestuvės. Žmonių santykiai. Kaip valgė. Tvoros. Šienapiūtė. Linų apdirbimas. Talkos. Drabužių paruošimas. Vakarojimai. Jaunimo pramogos. Žemaičių tikėjimas.

Petras Melnikas, **Debesys ir properšos**. Romanas. 292 psl. Lietuviškos Knygos klubo leidinys. Chicago, 1977 m. Dail. V. O. Virkau aplanas. Kaina \$6.00.

Autorius daug rašęs periodikoje meno ir literatūros bei kultūros temomis, be to, ir beletristikos smulkesnių dalykų. Šis yra jo pirmas didesnis debiutas.

Poezija iš pavergtos Lietuvos. Liet. Katalikų Religinės Šalpos leidinys, 1976. 16 psl. Kaina nepažymėta.

E. Sevela, **Truth is for Strangers. A Novel About a Soviet Poet**. Translated from the Russian by Antonina W. Bouis. Doubleday & Co., Inc. 1976. 210 p. Kietais viršeliais. Kaina \$6.95.

Tautos Fondo Tarybos ir Valdybos nariai po "Lietuvos Steigiamasis Seimas" knygos pristatymo vasario 27 d., Kultūros Židinyje, New Yorke. Iš kairės: V. Kulpa, izd., J. Pumpu-tienė, fin. sekr., A. Vakselis, tarybos direkt., J. Valaitis, direktorių tarybos vicep., gen. kons. A. Simutis, I. Gasiliūnas, valdybos pirm., J. Vytuvienė, vicepirm., T. K. Buč-

mys, narys inform. reikalams ir A. Vedeckas, tarybos direktorius. L. Tamošaičio foto

Officials of the National Foundation at the Cultural Center, N.Y., during the presentation of the "Lithuanian Constituent Diet" book/study.

ŽYDŲ ŠLOVĖ KOMUNIZMUI

“Garbingą ir šlovingą kelią Didžioje Tėvynėje karo metais nuėjo ir Raudonosios Armijos 16-osios lietuviškosios šaulių divizijos kariai medikai... Tiek divizijos karių, tiek ir medicinos personalo gretose susibūrė įvairūs mūsų daugianacionalinės šalies tautų atstovai: lietuviai, rusai, žydai, baltarusiai, lenkai, ukrainiečiai ir k. Nenuilstamai dirbo divizijos politiniai darbuotojai. Jie įkvėpė mūsų karių dideliems žygdarbiams...” ir t. t. ir t. t. — rašo Ch. Kibarskis “Sveikatos Apsaugoj” 1975 m. gegužės mėn. (“Medikų kovų keliai didžioje Tėvynėje karo metais”). Išvardinta apie 40 gydytojų, ėjusių tą “šlovingą kelią”. Keletas ryškesnių vardų tebesinaudoja “šlove” ir šiandien.

1) V. Micelmacheris — (buvęs politinis komisaras) — Vilniaus Medicinos fakulteto profesorius;

2) Š. Ptašekas — IV-tos valdybos ligoninės vyriausias chirurgas;

3) S. Rabinovičius — Resp. Vilniaus miesto klinikinės ligoninės vaikų chirurginio skyriaus konsultantas;

4) G. Januškevičienė — Resp. Kauno klinikinės ligoninės vaikų skyriaus konsultantė;

5) Ch. Kibarskis (ir šio straipsnio autorius) — Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto profesorius;

6) Z. Januškevičius — akademikas, Kauno Medicinos instituto rektorius;

7) J. Štachelskis — Lenkijos liaudies Resp. Sveikatos ir socialinio aprūpinimo ministras;

8) J. Eišvydis — vyriausias farmacijos valdybos viršininkas;

9) V. Zavickaitė-Teperienė — Vilniaus miesto traybinės klinikos ligoninės gydytoja;

10) V. Vigelis — Resp. Šiaulių ligoninės gydytojas otorinolaringologas;

11) Ch. Teperis — nusipelnęs LTSR gydytojas, LTSR ASA Sanatorijos — epidemiologijos valdybos viršininkas;

12) M. Vytėnas — Vilniaus II ligoninės terapinės skyriaus vedėjas;

13) I. Dvinsonas — Kauno Medicinos instituto vyr. dėstytojas;

14) P. Gantovnikas — VRM hospitalinio terapinio skyriaus vedėjas;

15) A. Michališokas — Kauno Medicinos instituto vyr. dėstytojas;

16) V. Kuzminskas — docentas, Kauno Medicinos instituto prorektorius;

17) Z. Vitenšteinas — Kauno Medicinos instituto profesorius;

18) I. Glauberzonas — Resp. Psichoneurologinės ligoninės vyriausias gydytojas;

19) M. Šeinbergas — med. m. kand., LTSR SAM Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos m. t. instituto vyr. mokslinis bendradarbis;

20) P. Lazutka — med. m. dr., LTSR SAM Eksperimentinės ir klinikinės medicinos m. t. instituto laboratorijos vadovas.

“Šlovingųjų gydytojų E. Kušnerio, I. Šachelskos, V. Dzidorovičiaus, M. Janovė, M. Sobolio, M. Robinzono, T. Buchomano, V. Zavelevičiaus, M. Leizerausko, S. Labenskio, T. Leketos, A. Michališoko, F. Jurkėno, I. Rubinšteino ir k. karjeros pakopos nepaminėtos. Be šių išvardintų, keletas žuvo pergalės kovose.

“Su pagarba ir dėkingumu divizijos medikai” — rašo Ch. Kibarskis — “prisimena Lietuviškosios divizijos vadovybę — generolą majorą F. Žemaitį, generolą majorą V. Karve-

lį, generolą majorą A. Urbšą ir generolą majorą J. Macijauską (pavaduotoją politiniams reikalams), kurie nuolat rūpinosi divizijos medicinos darbuotojais ir kuo galėdami jiems padėdavo. Ypatingos medikų meilės ir pagarbos nusipelnė generolas majoras V. Karvelis.”

Komentaram nereikalingi

M. D.

Lithuanian Christian Democracy, by Algirdas J. Kasulaitis. Išleido Leono XIII Fondas. Spaudė “Draugo” spaustuvė, 244 psl. Kaina \$4.

Visos šios knygos ir daugiau galima LD knygyne.

VIRŠUJE — Lietuvos Nepriklausomybės Vasario 16 dienos minėjimas Argentinoje 1977. Po iškilmingų dvi jaunuolės neša vainiką į Plaza Mayo padėti prie Laisvės paminklo, lydimos gausaus jaunimo, vyresnio amžiaus lietuvių ir svetimtaučių. Prie vainiko stovi ALOST pirm. J. R. Stalioraitis, ALOST išdininkas J. Šiušis, už jo Rosario miesto lietuvių bendruomenės pirm. J. Papečys. Toliau — iškilmių dalyviai. A. Kirstuko foto

Argentinian Lithuanians observed their national Independence Day February 16 with church services and the laying of a wreath at Rosario's Plaza Mayo. Participating were representatives of other immigrant nationalities also.

APAČIOJE — Vasario 16 minėjimas parapijos salėje. — Iš dešinės ALOS tarybos pirm. Juozas R. Stalioraitis, buv. ALOST pirm. A. Mičiudas, slovakų pirm. dr. J. Iovanic ir jo žmona, ukrainiečių moterų atstovė, ukrainiečių atst. B. Kowad, Chilės universiteto prof. Steibergas (lietuvis) ir ALOST vicepirm. C. Juknevičius. A. Kirstuko foto nuotr.

At the February 16 commemorative meeting of Argentinian Lithuanians in Rosario's parish church, prominent leaders of Lithuanian, Ukrainian and Slovak institutions.

Žuvusiems partizanams

Su bombom, su gaisrais, su gaudžiančiais lėktuvais
Suskambo Lietuva ir gedulo varpais.
Gaudi minia, calūnai, karstai ir neštuvai
Kaip juodas debesis pakibo ties kapais.

Gili, plati duobė, kokios nebuvo niekad,
Ir gaudus Requiem, ir aitrūs smilkalai.
Pradėję laisvės žygį, greitai mus paliekat,
Žalių Tėvynės sodų šaunūs sakalai!

Iš prievartos, apgaulės, melo to ir smurto
Pakėlėte į saulę žvilgančius sparnus
Parnešti mūsų žemei didžio laisvės turto,
Narsa uždegti jaunus ir paguost senus.

Jūs kritot nuo klastingos pikto priešo kulkos,
Savu krauju atpirkę svetimas kaltes.
Ir štai, sudaužęs pančius, drąsiasparnių pulkas
Tėvynės laisvės žygį iki galo tęs.

Gili, plati duobė tarp antkapių ir kryžių,
O esat jūs verti milžinkapio prie kelio,
Kad tiems, kurie Tėvynę ginti pasiryžę,
Per amžius žadintut kovos narsingą galia.

1941.VI.29.

KELIONĖS Į LIETUVĄ.

IŠ CHICAGOS

GEGUŽĖS 1 IKI GEGUŽĖS 8 — \$ 995.00

LIEPOS 25 IKI RUGPIŪČIO 4 — \$1089.00

RUGPIŪČIO 25 IKI RUGSĖJO 3 — \$1069.00

Liepos ir rugpiūčio mėn. kelionėse galima atsiskirti nuo grupės
ir pasilikti Europoje iki dviejų savaitių be jokio atskiro
primokėjimo.

Į kainą įeina visa transportacija iš Chicagos, viešbučiai (po du
kambaryje), pervežimai ir maistas.

MARIUS KIELA

6557 So. Talman Ave.
Chicago, Ill. 60629
312—434-9655

— arba —

GORDON TRAVEL SERVICE

Prudential Plaza
Chicago, Ill. 60601
312—644-3003

Air fares subject to change and government approval.

Dailininkas Povilas Puzinas buvo įdomus asmuo pasikalbėti, padiskutuoti. Kad ir ne taip ką pasakytum, pokalbininkui pritardavo ir pagyręs užsigoždavo pats sau pylos, tarpais dirstelėdamas, ar suprant, ar nepasimetei, ar neslįsti nuo temos, na, ir ar taurelė neartėja prie ištuštėjimo.

Tokį teigiamą prisiminimą tebe laikau nuo to laiko, kai buvau pas jį atvykęs pasikalbėjimui jau Los Angeles į jo gražų, skoningą (nuomojamą) namą, įrengtą visai artistišškai, gerai apšviestą, patogų visokioms dienoms, jaukų šviesoms, ar jas primerkus, ar nakčiai už mėnulio pastraipų nusinešus.

Apie meną jis nebuvo per daug linkęs kalbėti. Neslėpdavo meninio pasisekimo, užsakytus portretus laikė pagrindiniu pamušalu prie nuogo kūno... Tikrasis menas, pasak jo, negalys paleistuvauti, kuriant reikią just tautos pulsą.

Užrašytą pasikalbėjimą su Puzinu esu kažin kur nukišęs tarp kitų tūkstančių puslapių. Gal kada pavys surasti — paskelbsiu.

O dabar apie knygą.

Užsimokėjęs 25 dolerius už puslapiais neperstorą knygą PUZINAS, parsinešiau namo ir ėmiau tyrinėti.

Puzinas tai tikrai, bet kas toliau? Ar jis tokio leidinio laukė? Ar mylima žmona, kartais gyvenusi toliau, galėjo dar gražiau pagerbti savo vyrą ir menininką? Ar meniškų knygų paminklas parodo dailininką pilnumoje?

Leidiny s gražus paimti į rankas, gražus pavartyti ir mielas pasidžiūoti, kad, va, užsienyje, netgi dar užsienietiškesnėje Japonijoje, išspausdinta knyga apie lietuvių dailininką, kuris garbingo įvertinimo buvo sulaukęs jo gyventose valstybėse. Neabejotinas lietuvių tautos meno įnašas pasauliui.

Knygą išleido jo žmona Austra, kaip skaitome: New York, Austra Publications. Tai Austra Puzinienė. Ji parašė ir įvadą, paminėdama kai kuriuos Povilo Puzino gyvenimo momentus, būdingesnius menui.

Monografijos autorius yra tūlas Frederic Whitaker, N. A. Be abejo, yra asmenų, kurie jį pažįsta ar žino. Man jis nežinomas. Trumpas F. Whitakerio įvadas monografijoje yra tipiškas rašinėliams, pasakojantiems apie reikalą, paties reikalo neliečiant, ar jį taip nurodant, kad lietuvių dailininkas paleidžiamas į pasaulį visiškai nupešiotas. Tiesa, yra sakinių, deramai vertinančių P. Puziną, bet, atsiprašau, ar galėtų būti specialiai monografijoje para-

šytame straipsnyje apsieita be tokių išsireiškimų?

F. Whitaker cituoja sakinius, išsireiškimus, nežinia iš kur paimtus. Vėliau sako, kad iš jo ankstesnių rašinių. Kokių rašinių, kur, kada? O galėjo pasinaudoti ir kitų autorių raštais, recenzijomis, P. Puzino meno vertinimais. F. Whitaker nė žodžiu neužsimena apie lietuvių tautos meną, nei apie Puziną, kaip to meno vieną ryškiųjų asmenybių. Tiesa, autorius cituoja Puzino žodžius: "I am strong believer in nationalism, in art as well as other department." (Aš giliai tikiu į tautinį meną ir kitas skirtingas tautines apraiškas). Kieno tautiniam menui priklauso Puzinas? Autorius nepasako.

Knygoje yra 28 spalvotos reprodukcijos, po vieną lapą. Spalvos, atrodo, geros. Dar keletas puslapių kitokio teksto. Drobiniai viršeliai, gražūs, spalvotas aplankas. Ir — 25 doleriai. Beveik po dolerį už puslapį.

Povilas Puzinas yra spalvinių varijacijų meisteris — jo spalvos lyriškai žaismingos. Jo meniška nuotaika greitai pajuntama, pradėjus žiūrėti į kūrinius, kurių pilnesniam suvokimui reikia laiko, įsigilinimo, aplinkos, įvykio ar veiksmo supratimo. Tokie paveikslai kaip "Dvidešimto amžiaus sukčiai", "Ištrėmimas" ar "XX amžiaus madona" reikalingi lietuvių tautos istorinės kančios, naikavimo supratimo. Apie tai turėtų būti kalbama ir tekste, kad svetimas žiūrovas suprastų jų reikšmę.

P. Puzinas buvo karštas lietuvis patriotas. Nacių okupacijos laiku dirbo lietuvių pogrindyje. Vokiečių buvo suimtas, kalintas. Ištrūkęs atsirado Vokietijoje, iš kur atvyko į JAV-bes. Gyvendamas Hollywoode buvo "Lietuvių Dienų" meno redaktorium, iki to laiko, kol išsikėlė į New Yorką.

Dail. Puzino įnašas lietuvių menui ryškus Lietuvoje, taip pat JAV-bėse. "Savinasi" jį ir latviai. Jo pilnai asmenybei suprasti, įvertinti, nušviesti reikėtų pilnesnės monografijos, su didesniu įsijautimu ir supratimu parašytos. Mūsų čia aptariamoji yra tik įvadas į Puzino kūrybą.

Algirdas Gustaitis

Red pastaba: — A. Gustaitis P. P. knygos aptarimą parašė žymiai ilgesnį, bet dėl labai ribotos mūsų laikraštyje vietos rašinį turėjome trumpinti, už ką autorių atsiprašome.

RENEW YOUR
LITHUANIAN DAYS

Dail. P. Puzinui už jo paveikslą "XX Amžiaus Madona" įteikia medalį Los Angeles komisijonierius P. Davis (dešinėje).

Paul Puzinas (left) receiving award from Los Angeles City Commissioner P. Davis for painting hanging in background (Madonna of XX Century).

Mano giliausia padėka Prel. Jonui Kučingiui ir visiems lietuviams, kurie suteikė man moralinę ir dvasinę pagalbą sunkiausiame mano gyvenimo momente—mano ligos metu.

BRONIUS POŠIUS
Long Beach, California

I. G. ELECTRIC, INC.

ELECTRICAL CONTRACTING and ENGINEERING

Savininkai: Ignas ir Rimas Gurčiniai

477-5703

395-8600

1637 Pontius Ave., Los Angeles, CA 90025

ELENA PINKUTĖ-STOZIER

REALTOR-ASSOCIATE

DAY REALTY

13443 Ventura Blvd.

Sherman Oaks, CA 91403

Bus. 986-2900

From LA: 872-3533

HOLLYWOODAS SUKA FILMĄ APIE SIMĄ KUDIRKĄ

The Jozak Co. pasirašė sutartį su CBS pagaminti dviejų valandų filmą apie Simą Kudirką. Filmo gamintojai yra Gerald Eisenberg ir Gerald Aframs. Režisuoja Lowell Rich. S. Kudirką vaidins televizijos aktorius Allan Arkin. Vertėja Simui — Rima Mironienė. Į šį reikalą yra įsijungusi ir Daiva Kezienė. Tekste įvedama daugiau kalnimo scenų.

Balandžio 7 d. į LD redakciją kreipėsi Paramount studijų asmuo patikrinti kai kurias žinias apie Simą Kudirką. Manoma, kad per du mėnesius filmas bus pagamintas.

Lietuvių politinis centras

Amerikos Lietuvių Taryba labai palankiomis sąlygomis įsigijo nuosavą būstinę 2606 W. 63rd St., Chicagoje. Per keletą metų iš nuomų grįš buvusi reikalinga įmokėti suma. Atlikus papildomą remontą, čia galės susidaryti lietuvių politinis centras, kurio įkūrimą paremiantiems aukomis Alta bus dėkinga.

ALT inf.

Laisvo apsisprendimo Lietuvai

Kongresmanas Robert A. Roe (dem., N. J.), atstovų rūmuose Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime pabrėžė reikalą, panaudoti viešosios nuomonės spaudimą, kad būtų panaikinta prievarta ir gyventojai turėtų žemėje religijos laisvę ir džiaugtųsi nepriklausomybe bei suverenumu.

Pažymėjo, kad jis drauge su kitais kolegomis yra pasiuntęs raštą prezidentui Carteriui, skatindami ir toliau ginti žmogaus teises ir pareikšti, kad jis jungiasi prie tų, kurie siekia prispaustoms tautoms grąžinti žmogaus teises ir laisvo apsisprendimo galimybę.

ALT inf.

KNYGOS

VARPAI SKAMBA

Stasius Būdavas
Apsaka

Mokytojo Banaičio, Loretos, Salos, Uždrausto stebuklo ir kitų romanų bei apsakų autorius Stasius Būdavas šioje apsakijoje vaizduoja spaudos draudimo metus. Pagrindinis herojus yra našlaitis Rapolas Gelžinis, kuris, kaip pasakytų vysk. Valančius, yra guvus berniukas Apsaka ypač tinka mūsų jaunimui. 180 psl. Kaina \$2.50

Močiutės dovanėlė. Parašė Danutė Lipčiūtė-Augienė. Iliustravo dail. Jadv. Paukštienė. Abėcėlė eilėmis mažiems vaikams. 72 psl., didelio formato, įrišta kietais virš. kaina \$4.

Naujas Lietuvos

žemėlapis

(mokyklai ir namams),

paruoštas J. Andriaus, atspausintas Rand McNally Co., 59"x48" ant texoprint plastikuoto popieriaus:

1. sulankstytas (voke) ar susuktas (tūtoje) \$15.00
2. su lazdomis (pakabinamas):
b) be paklijavimo \$20.00

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"!

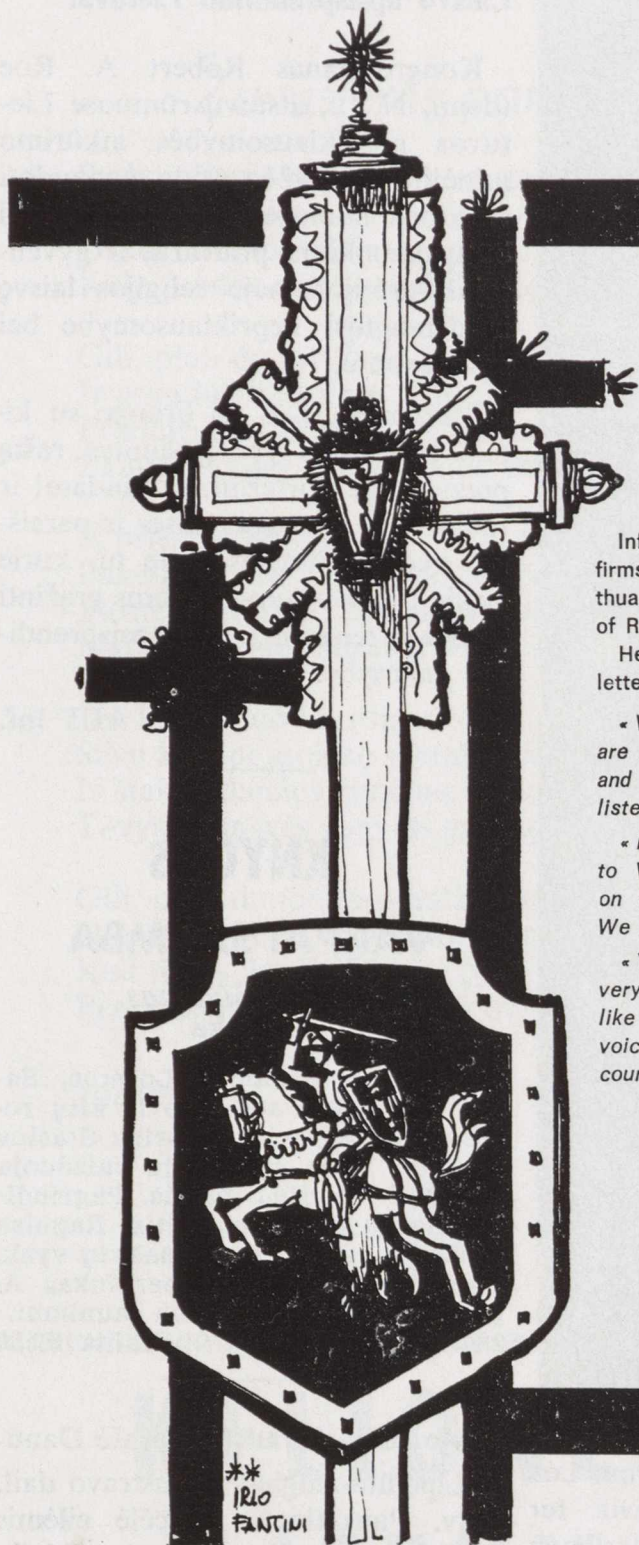
Siųskite metinę prenumeratą \$5.00

adresu:

"Lietuviai Amerikos Vakaruose"
4364 Sunset Bld., Los Angeles,
90029.

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant — NO 4-2919.

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

Garbė Jėzui Kristui

KALBA VATIKANO RADIJAS

Šie lietuviški žodžiai Vatikano radijo bangomis pirmą kartą suskambėjo 1940 m. lapkričio 27 d. Nuo 1958 metų pradžios Vatikano radijas transliuoja devynias savaitines programas lietuvių kalba:

Kiekvieną vakarą 21 val. Lietuvos laiku, 41.93 m. (7155 kHz), 31.17 m. (9625 kHz), 25.61 (11715 kHz) ir.

Sekmadienį rytais 9 val. 15 min., 31.17 m. ir 25.61 m. bangomis.

Programų turinys:

Pirmadienis: Jėzus Kristus - pasaulio šviesa. — **Antradienis:** Pasikalbėjimai, spaudos apžvalgos, aktualijos. — **Trečiadienis:** Radijo katekizmas vaikams ir jaunimui. — **Ketvirtadienis:** Mum kalba Popiežius Paulius VI. — **Penktadienis:** Lietuva istorijos vingiuose. — **Šeštadienis:** Dialogas tarp tikėjimo ir mokslo. — **Sekmadienis:** Rytinė laida: Dieviškojo žodžio liturgija; Vakarinė laida: Klausimai ir atsakymai.

Beveik kiekviena programų laida prasideda tarptautinėmis ir lietuviškomis žiniomis.

Information from various sources confirms that about 30 per cent of the Lithuanian population are habitual listeners of Radio Vatican programmes in Lithuanian. Here are some remarks from listeners letters that we have received:

«Vatican Radio transmissions at present are of great moral help both to Catholics and non-Catholics. Thousands of people listen to your transmissions ...».

«Deported Lithuanians in Siberia listen to Vatican Radio Lithuanian programmes on their knees, as though to a prayer. We pray together with you ...».

«Your programme contents are always very pertinent to our daily problems; we like and appreciate them very much. The voice of the Vatican is inspiring and encouraging ...».

Fr. V. Kazlauskas, Director of the Lithuanian Section, with his collaborators: Fr. J. Vaišnora, M. I. C., Mr. K. Lozoraitis, Miss A. Kudirkaitė.

«Holy Father, pray for Lithuania!»—asks a group of Lithuanian girls from Cleveland (USA) at a meeting with Pope Paul VI.

Vatikano radio stoties lietuviškosios dalies programa 1977 metams.

A page from the multilingual Radio Vaticana program guide announcing broadcasts from Rome in Lithuanian on meter bands 41.93 (7155 KH2), 31.17 (9625 KH2) and 25.61

(1715 KH2) at 19.00 local time (but Saturdays at 18.45); Sundays at 0915 on meter bands 31.17 and 25.61 only.

DAILININKĖ LIUCIJA LAUKAITIENĖ

meną studijavo 1964 - 1970 metais Rochesterio Technologijos Institute. Priklauso Rochesterio Arts Club, yra aktyvi dalyvė vietos dailininkų meno parodose. Jos paveikslų galima rasti meno paveikslų parduotuvėse.

L. Laukaitienės kūryba remiasi grafika, išlaiko pusiausvyrą tarp formų, spalvų ir dekoratyvinio piešimo plunksna.

1976 m. gegužės 8 d. Šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje L. L. surengė parodą, kurioje buvo išstatyta 35 įvairaus dydžio paveikslai; paroda turėjo didelį pasisekimą — pusė darbų buvo parduota.

Šiame puslapyje skaitytojai mato vieną iš L. Laukaitienės darbų. (Kitą, didesnio formato, dailininkės darbą panaudosime kitame LD numeryje).

Dail. Liucijos Laukaitienės grafika

“Kelmas”

A Stump—graphic by artist Liucija Laukaitienė—Foto J. Jankaus

THE HISTORIC CIRCUMSTANCES OF LITHUANIA'S LOSS OF INDEPENDENCE

From "Ausra" (The Dawn), No. 2
(Excerpts and Summarizations)

A thoroughly documented 28-page essay is given on the Soviet aggression against Lithuania and the country's incorporation into the USSR in 1940. Both Soviet and non-Soviet sources are used. The essay describes the Stalin-Hitler Pact, the Soviet pressure on the Lithuanian government, the Red Army invasion on June 15, 1940, and the shock experienced by some Lithuanian Communists when Moscow's ultimate designs became apparent. The conclusions of the essay:

"1. By concluding a non-aggression pact and a secret agreement in Moscow, on August 23, 1939, the Soviet Union and Hitlerite Germany agreed to divide Poland and to liquidate the independent states of Lithuania, Latvia and Estonia.

"2. The introduction of the Soviet government in Lithuania and the incorporation of Lithuania into the Soviet Union was carried out not by the will of the Lithuanian people but by the force of the Soviet Union, which introduced the Red Army into Lithuanian territory, conducted the elections to the Lithuanian People's Diet by using compulsion, violence and deception, and then dictated to the Diet the adoption of resolutions necessary to legitimize the rapacious actions of the Soviet Union.

"3. The incorporation of Lithuania into the Soviet Union is an act of the Soviet Union's imperialistic policy."

Polonization or Russification

The article maintains that the Soviet authorities have consistently pursued the "polonization of the Vilnius territory—not because of the love for Poland but since they see polonization as a logical step in the russification process. This polonization has been particularly strengthened since early 1975 with the appointment of Slavs to many high Party and Soviet Posts in the raions of Vilnius, Trakai, Eisiskes and Svencionys. Poles who consider themselves as belonging to the Vilnius territory have no intelligentsia of their own and are therefore doomed to be russified."

During 1944-1950, the Soviet authorities did not obstruct the efforts of the Lithuanian Communist administration and educators to establish Lithuanian-language schools in the Vilnius territory. The situation has undergone a "radical change" since 1950, when the "Kremlin decided that a re-Lithuanization of the territory ran counter to Russian interests." Inhabitants of the Vilnius territory "who consider themselves Polish, can learn the Russian language easily and therefore are more easily russified than the Lithuanians." Moreover, the "preservation of the Polish issue helps to keep alive in the Lithuanian minds the idea that, if Russians ever left Lithuania, Vilnius could again be seized by the Poles."

... In Polish schools, upper grade students as a rule converse in Russian. They don't

know Polish literary language and prefer to answer exam questions in Russian. While Poles in the Ukraine and Belorussia are not allowed their own schools and newspapers, Poles in Lithuania have both.

The new policy led to methodical "polonization" campaign. By 1953, the number of Polish-language schools in Lithuania rose to 263. "The Lithuanian intelligentsia of the Vilnius territory reacted very sensitively to the area's polonization." After the XX Party Congress (1956), they went into action. They prepared a speech for the writer A. Vienuolis, their deputy of the LSSR, unmasking the polonization measures. The security didn't dare to do away with Vienuolis, but many people involved in the action were interrogated, demoted or fired from their jobs . . ."

Lithuanian Human Rights Panel Formed

The denial of basic human rights in Soviet occupied Lithuania, in direct violation of the provisions of the 1975 Helsinki Final Act, has prompted Lithuanian organizations in the West to form a **Lithuanian Human Rights Commission**. This ad-hoc group is made up of representatives from various U.S. and Canadian based Lithuanian organizations, as well as several world-wide committees. The group also includes well known Lithuanian dissidents presently residing in the West, among them, Simas Kudirka, the Lithuanian seaman, whose thwarted defection aboard a U.S. Coast Guard cutter in 1970 made international headlines and resulted in his four year imprisonment in a Soviet labor camp. Also in the group is Jonas Jurasas, former director of the Kaunas State Theater in Lithuania, who recently emigrated to the West following a conflict with Soviet authorities over restrictions in the arts.

The **Lithuania Human Rights Commission** is headed by reputed jurist Dr. Domas Krivickas of Washington, D.C. Dr. Krivickas in an interview noted, that the Commission will document and classify all available information about human rights violations in Lithuania and will present this material to appropriate international human rights groups and officials of countries, who have signed the Final Act of the European Security Conference. "We will collect and disseminate all pertinent data on violations of both the principle of national self-determination as well as the denial of individual freedoms, clearly covered by the provisions of the Helsinki Final Act and signed by 35 nations," Krivickas said.

The Commission's first task is to prepare documentation for the approaching Belgrade Conference, scheduled to take place in June. "However," Krivickas said, "since it is unlikely that human rights violations in Lithuania will cease in the near future, the Commission's work will continue beyond the

framework of the Belgrade Review Conference."

Dr. Domas Krivickas will fly to Augsburg, Germany in May, where he will testify about rights violations before an international jurists' panel on human rights.

Last December the formation of a 5-member Lithuanian Helsinki-watch group was announced in the Moscow apartment of Yuri Orlov. One member of that group, dissident poet Tomas Venclova, was recently allowed to leave the Soviet Union and is presently in the U.S. Mr. Venclova, on February 24th, testified about human rights violations in Lithuania before a joint committee of the U.S. Congress-Commission on Security and Cooperation in Europe. Mr. Venclova confirmed reports about denial of religious freedom, family reunification, emigration, and the use of labor camps and psychiatric hospitals to curb dissent in Lithuania.

Dr. Krivickas said, "The **Lithuanian Human Rights Commission** will seek to supplement the work of the Lithuanian based Helsinki-watch group and in part become its voice in the West, as well as that of the Chronicle of the Lithuanian Catholic Church." The Chronicle is an underground publication in Lithuania, which documents religious persecution. To date some 24 volumes have reached the West.

For information, please contact Ms. Daiva Kezys at (212) 229-9134; address 21725 54th St., Bayside, N.Y. 11364.

Birutė Kazlauskaitė - Vitėnienė, losangeliškių Vinco ir Valerijos dukra, š. m. pradžioje gavo tarnybinį paaukštinimą Bell Systems, Holmdel, New Jersey, įmonėje ir dabar kaip "systems engineer" vadovauja planavimui.

Birutė studijavo Kalifornijos Stanfordo universitete, baigusi matematikos bakalauro laipsnį ir New Yorko Columbia universitete, kur įgijo inžinerijos magistro laipsnį.

Birute Kazlauskaitė-Vitenienė, employed at the Bell System plant in Holmdel, New Jersey, in the system engineering department, has been transferred to the post of chief of planning section. Her parents are Mr. Vincas and Mrs. Valeria Kazlauskas of Los Angeles. Birute earned her Bachelor's degree in mathematics at Stanford University and her Masters in engineering at Columbia University, New York.

EXCERPTS FROM THE STATEMENT OF TOMAS VENCLOVA

TO THE COMMISSION ON SECURITY AND
COOPERATION IN EUROPE

Washington, D.C. February 24, 1977

The announcement of the formation of the Lithuanian Group to Promote Observance of the Helsinki Agreements was made on November 25, 1976 and shortly thereafter was announced at a press conference. At the present time, the group consists of five people.

... We are united in ... a desire to achieve in a legal and open manner observance of the humanitarian articles of the Helsinki Agreement which in Lithuania are violated not less, and sometimes even more often, than in other republics included in the USSR. Respect for the signed Agreement and for human rights, in our view is an absolutely essential condition for the health of the international situation and of the internal atmosphere in the country. Although we are only a voluntary association of people who think in a similar fashion, we have grounds to believe that our opinion is shared by many other people in Lithuania who for one reason or another cannot express it openly.

Now, I—one of the five members of the group—have the opportunity to be in the West. I engaged in the struggle for the right to leave the USSR long before the formation of the Group. After its formation, all of a sudden this right became a reality. My departure is temporary in nature. I was given a Soviet passport which is valid for five years, and in Lithuania I have left my family behind. It is understood that I continue to be a member of the Group, and I intend to represent its interests in the West. In this I see my human and civic duty. Everything which I am prepared to say in the West I would have said—and have already said—in Lithuania ...

... At first, the Helsinki Agreement evoked a certain pessimism in Lithuania since it seemed that it would only confirm the European status quo, and that the humanitarian articles would be, even under the best circumstances, no more than good intentions. In connection with this, we decided to document those cases in which the humanitarian articles of the Agreement are violated and to bring them to the attention of world opinion. Now we feel that such documentation and information may often help specific people and may also serve the cause of human rights and broader freedoms in Eastern Europe, including Lithuania. Therefore, the Helsinki Agreement now evokes in us considerably more optimism, especially if Western governments will show interest and a strictly principled approach to the defense of human rights. In this sense we expect much from the conference at Belgrade.

Our Group has published two documents and one announcement about an arrest in Lithuania of two people who were accused of so-called anti-Soviet activities. As a supplement to these documents, I would like to tell about some other instances known to our

Group and about some trends in our work.

First of all, I must say that many people in Lithuania are brought to trial for expression of their views and at present are imprisoned, usually outside Lithuania. This is a very serious violation of human rights. I am now unable to name all of them. I will mention only Nijole Sadunaite who is now in camp and Sergei Kevalev whose trial is known to all the world and which took place already after the signing of the Helsinki Agreements.

The poet and architect, Mindaugas Tamonis, openly expressed his disagreement with officially accepted views in the USSR: he refused to restore a monument to the Soviet army and then turned to the Central Committee of the Lithuanian Communist Party, demanding greater freedom and observance of human rights. After this he was subjected to treatment in a psychiatric hospital. On November 5, 1975 upon leaving the hospital, he died under the wheels of a train in mysterious circumstances.

Other people have been subjected to forcible treatment in psychiatric hospitals. For example, a resident of the city of Panevezys, Pukhlyakov, turned to our Group and said that he had been forcibly treated only because he had written complaints about abuses by the local authorities.

In many cases, people who do not agree with the official way of thinking are subjected to other types of persecution.

Many other instances are known of pressuring priests who fulfill their pastoral obligations. The priest of the village of Paberze, Stanislovas Dobrovolskis, known for the independence of his sermons, at the end of 1976 was called in by the KGB in Vilnius, where he was threatened with being transferred to a distant parish. The priest of the village of Vidukle, Alfonsas Svarinskas, in 1976 was sentenced and fined because he organized religious processions which supposedly blocked street traffic, although Vidukle is a small village with hardly any street traffic.

Not only the rights of Catholics are infringed upon, but also those of other religious communities. The authorities directly explain to people what they can and cannot do. In the synagogue; for example it is forbidden to commemorate those who died in the Arab/Israeli War. Members of religious sects are subjected to particular persecution. A resident of Vilnius, Vasilev, a Christian pentecostal, came to our group saying that administrative persecutions had driven him to decide to emigrate from the Soviet Union.

Emigration from Lithuania in the context of reunification of families or human contacts is also extremely difficult. I will mention an instance with Kestutis Yokubynas. This linguist, who is a polyglot, spent 17 years in camps; he has already for a long time unsuccessfully struggled for the right to emigrate to Canada where his brother lives. Many instances or known of Lithuanians, Jews or

other inhabitants of Lithuania, receiving refusals—without any motives—to their appeals for visits to relatives abroad. Sometimes this refusal is accompanied by expressions of ridicule.

At least several thousand Lithuanians who, after the Second World War participated in the partisan resistance against Soviet authority and served sentences in camps, cannot settle even in their own country, since the militia refuses to give them residence permits for Lithuania. Many of them are forced to live in Latvia close to the borders of Lithuania. Even if one assumes the point of view of the authorities and considers that these people at one time violated the law, they are being punished twice for the same crime. Such limitation of the freedom of movement is a serious violation of the Declaration of the Rights of Man, and the spirit and letter of Helsinki. The rights of Lithuanians who are living beyond the borders of Lithuania—in Latvia, Belorussia, the Kaliningradsky districts of the RSFSR, Siberia, and also, for example, in Moscow—are being infringed in that they do not have Lithuanian schools there or any possibility for cultural activities. In many of these places Lithuanians live in compact groups, and organizations or at least schools would be possible for them and extremely desirable. Lithuanian schools existed before the War, on the territory of present day Belorussia, Latvia, etc.

All this I can already say today, although our group was formed quite recently. I hope that I can, in the future, be informative about possible violations of the Helsinki Agreement in Lithuania or in connection with Lithuania or specifically Lithuanian problems.

BATTLE OF GRUNWALD

An Historical Novel.

Liberal English translation
with prologue and epilogue by

Julius Jonas Bielskis

Publisher: Lithuanian Days.

The novel consists of two parts, each having twelve intriguing episodes. It is replete with unexpected incidents, pathos, romance, drama and tragedy.

The battle of Grunwald was 38 000 '0171 '91 41nf no 143no1 Ona Puida translated it into the Lithuanian language. An abridged Lithuanian version was written by J. Sužiedėlis in 1930, and it was republished in 1954 by the Lithuanian Book Club Nida, London, England. years before Christopher Columbus landed in America. The battle was fought between the Lithuanian, Polish and allied armies on one side, and the Teutonic Knights and other crusaders on the opposite side.

The Teutonic Order was crushed.

Order from:

Lithuanian Days Publishers

4364 Sunset Bld., Los Angeles, CA
90029

Phone: 664-2919

Bicentennial Festivities Continue

By MARGARET PICARD

It was good that ethnic groups participated in our national bi-centennial celebrations. Americans who had previously been passive or embarrassed because of their parental backgrounds, now became interested. This ethnic resurgence drew a full house at Wistariahurst Museum for a joyous Lietuviskas Vakarelis during the holiday season, sponsored by the Lithuanians of Holyoke, Mass. and surrounding areas.

Providence intervened on this occasion by arranging to have the D.A.R. (Daughters of the American Revolution) exhibiting their heritage that same day in the main hall. Utilizing this theme, easels supporting placards with graphic photos and history of Thaddeus Kosciuszko and his ancestral home were tactfully inserted proclaiming to all that it was a LITHUANIAN who helped fight for their freedom cause in 1776.

Nearby particular attention was given to the encased owls perched on a branch, a pair of storks and a bird in flight. With brilliant inspiration, Pranas Baltuonis of Montreal, Canada was successful in capturing the miracles of life through the expressionism of root and driftwood sculpture. Like the David and Pietas of the Renaissance era these 20th century sculptures will also be treasured through the years to come. These pieces of art were on loan by Mr. and Mrs. Albert Laframboise and Mr. and Mrs. Anthony Ruggles of Holyoke, Mass., who also were chairpersons in arranging this festivity.

Adding elegance to this affair, holly and greens placed in strategic niches contrasted effectively with the antique white walls of the museum. From these greens, wisps of aromatic pine floated in the air mesmerizing one to enter the enchanting forests of Lithuania.

Of paramount interest were the acrylics, watercolors and oil paintings by Antanas Petrikonis of Chicago, Ill., exhibited in Galley II. A former student of art in Vilnius, Lithuania, and other European art schools, his landscapes and seascapes typical of Lithuanian vistas were a fresh innovation in this region. Outstanding with deep colors and bold strokes was "House in the Woods." The interpretation, with its thatched roof, nestled among tall trees captured the placid simplicity of secluded rural life as it may have been many years ago. This one man showing was made available by Mr. Victor Vaitkus of "Spauda" in Waterbury, Conn.

Reawakening the interest in Adam Mickiewicz, another illustrious LITHUANIAN, a reading from his books of "Pan Tadeusz" was given by Mrs. Clement Picard. A brief summary of Mickevicius life preceded the passages of his literary verse, which covered his emotion of languishing despair to return to his beloved Lithuania. Also rendered was the legendary dream of Gediminas that resulted in the founding of Vilnius, Lithuania's ancient capital.

In the impressive music room of this museum, the essence of nationalism allowed us to hold hands with our ancestors. Opening the program Mrs. Joan Lafromboise warmly welcomed the assemblage and breaking precedence, reversed protocol by thanking Mrs. Marie Quirk, director of Wistariahurst Museum, for inviting Lithuanians to perform in this institution.

The excellent accoustics of this concert hall served to compliment the beautiful voices of Mrs. Irene Petkaitis of Hartford, Conn., and Dr. Isidorius Alis of Springfield, Mass. With regal composure, characteristic of seasoned artists, the presentation and selection of music was choice. In the duets of:

Gyvenki, Juokis ir Mylek (Live, Laugh and Love) by K. Ziziunas.

Tevyne Lietuva (Lithuania, Our Nation) by Alg. Brazinskas. The blending of voices was magnificent. With a lyrical baritone, Dr. Alis charmed the audience with his solo of:

Isejo Tevelis I Zalia Girele (Father Went to the Green Forest) Liaud. Daina (folksong).

Tamsiojoj Naktelej (In the Dark Night) Liaud. Daina.

A vision of loveliness, Ponia (Mrs.) Petkaitiene swelled the pervading spirit of unity by singing:

Kur Bakuze Samanota (Where the Thatched Roof Cottage Stands) by St. Simkus.

For the attending younger set she thoughtfully included:

Wish Me a Rainbow, by Evans and Livingston.

Edelweiss (from Sound of Music) by Richard Rogers.

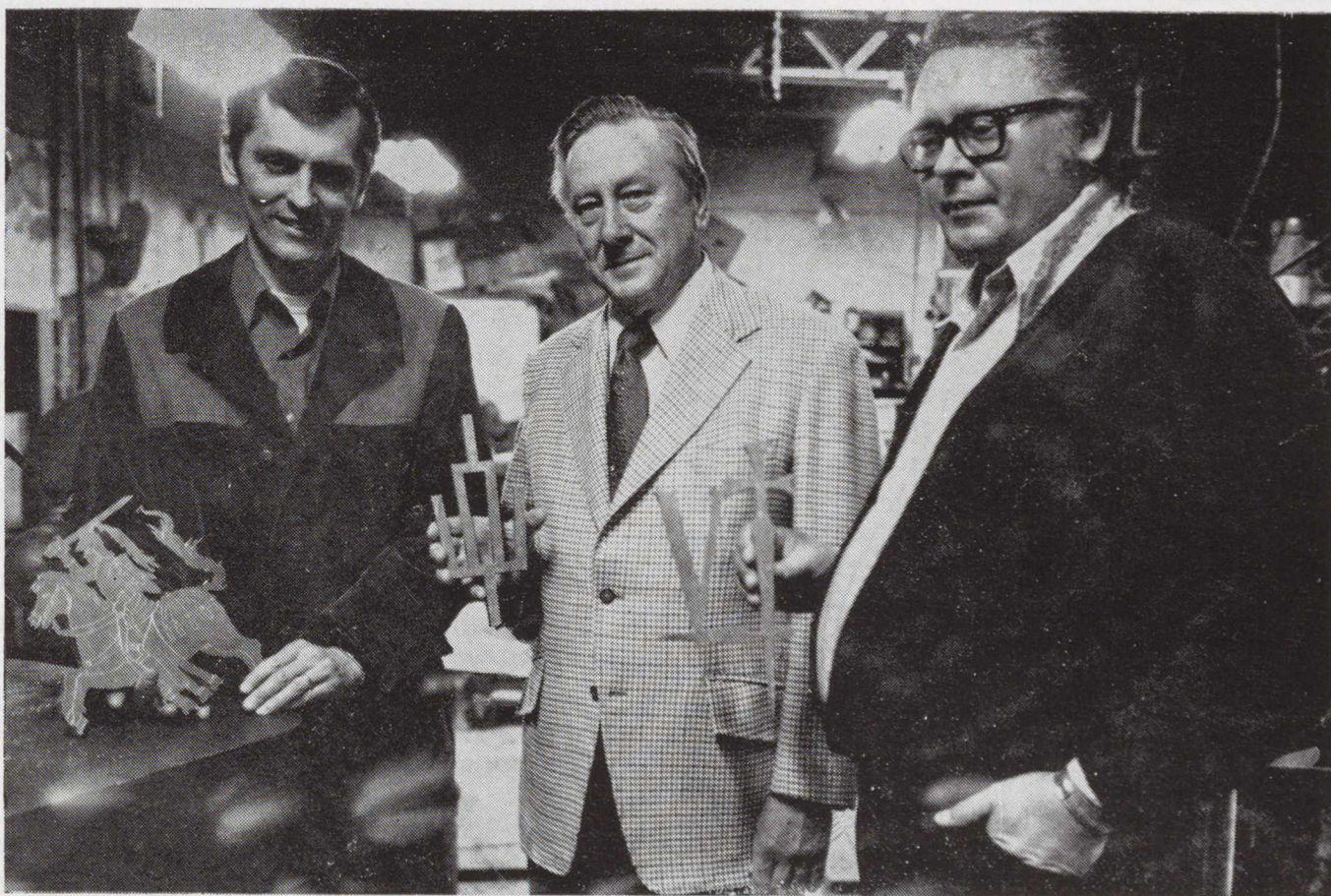
Concluding the musical program, Mrs. Petkaitiene and Dr. I. Alis again sang a duet:

Eikime Mudu Abudu (Let Us Go Together) Liaud. Daina (folksong).

Atjok Berneli Vakare (Young Man Ride Over to Visit Me) Liaud. Daina.

Accompanist at the Steinway was Mr. George Petkaitis, a celebrity and artist in his own right. Earlier in another program Mr. Petkaitis was one of 96 "Connecticut Twentieth Century Pilgrims" to be honored by the American Revolution Bi-Centennial Commission of Conn. Recognized was the contribution to America by its foreign-born when at the State Capitol in Hartford, Conn. on June 25, 1976, Gov. Ella Grasso presented a plaque to each honored "Pilgrim" of Conn. Mr. Petkaitis' name had been submitted by the Lithuanian Community of Greater Hartford. Selected were residents of Conn., representing 32 countries of origin; covered were all economic, education and social stations of life, the protagonists of which shared their talents for the good of their community, state and nation.

Lovingly, the audience embraced these inspiring presentations and the applause established it as a triumphant success.

A new sign to be hung in front of the Balzekas Museum of Lithuanian Culture building, Chicago, is in the process of being built at the shop of Bell Die Tool and Machine Company. Pictured holding the copper ancient Lithuanian symbols and the Lithuanian coat of arms are from left, Joseph Katauskas, Jr., Museum Sign Chairman, Dr. Raymond Bartz, life member of the Museum, and Joseph Sabas, who is building the sign. The full design of the emblem was given in Lithuanian Days of January, 1977, p. 21.

— Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus Čikagoje naujosios iškabos (ž. LD 1977 m. sausio mėn. 21 psl.) detalės — Vytis, Gedimino stulpai ir Vytauto simbolis, — kurias laiko (iš kairės): p-kas J. Katauskas, Dr. J. Bartz (Muziejaus narys iki gyvos galvos) ir gamintojas J. Salas. Iškaba-paminklas gaminama, kad išsilaikytų 500 metų.

V. Noreikos foto

BOOKS

200,000,000 AND LITHUANIA, Algirdas Gustaitis, 2nd Edition, Lietuviu Dienos, Los Angeles, California 1976.

Fortunately there are talented publicists within the Lithuanian American community who spread the word about Lithuania to those in the United States who are unfamiliar. Algirdas Gustaitis is one of these publicists. He is also a writer who has published numerous essays, short stories, and books dealing with a wide assortment of subjects. He lives in Hollywood and over the years has become a very respected member of the foreign press who cover that star studded city. In short, Mr. Gustaitis is a man with the appropriate credentials to author the informative pamphlet which is the subject of this comment.

200,000,000 and Lithuania is in the tradition of those publications such as the one authored by the great American Thomas Paine. It is concise, factual, and spirited in the presentation of its points. Mr. Gustaitis brings the point across in his pamphlet that Lithuania and its people, as well as, its problems are relevant to Americans. He does this by a well organized approach which begins with a simple question on page 1: "What do you know about Lithuania?" To most Americans this can be honestly answered by a reply of—well, isn't it one of the Baltic countries? Beyond that reply, information may well differ. Some may know more, but the majority would know little. Mr. Gustaitis, in a space of 14 pages, does what few educators are able to accomplish—he educates in a brisk, lively, and factual manner about the history of Lithuania, its language, political situation, and its people both in and outside of Lithuania, who are examples of the wide diversity of talent found in Lithuanians. He even has a bibliography which directs the reader to source materials.

The introduction to the pamphlet was written by the Honorable Owen J. Norem, former Minister of the United States to Lithuania. He states "It is my hope that more writers like Mr. Gustaitis will rise to keep alive the hopes of the millions behind the wall and that our American attitude toward the right will not change." And it must be kept clearly in mind—this pamphlet is factual, but it is written with a purpose of presenting information to the American public that Lithuania is not self-governing; that it is united to the other states within the Soviet Union by virtue of force and deception practiced upon the Lithuanians in 1940; and, that Lithuania should regain its freedom as an independent nation. Mr. Gustaitis does this job extremely well. This work is not crude propaganda written by malcontents or reactionaries as those in power in Soviet Lithuania like to characterize persons who wish to restore independence to Lithuania without ties to Russia. It is a talented attempt to present in a short form basic knowledge of which every American should have in his arsenal of understanding. The emphasis on human rights by President Carter in American foreign policy can be better understood with the information provided in this pamphlet. It shows what happens to human rights when ideology and over-

Bachulus Scholarship Announced at Bowdoin

BRUNSWICK, Me. — Dr. Roger Howell, Jr., President of Bowdoin College, Brunswick, Maine, has announced that John T. Brozowski, a junior from Concord, Mass., has been awarded Bowdoin's Antanina Kunigonis-Marcinkevicius Bachulus Scholarship for the 1976-77 academic year.

A graduate of Concord-Carlisle High School, Brozowski is spending the current semester studying at the Institute of European Studies in Vienna, Austria. He is an organist and former winner of a scholarship from the American Society of Composers, Authors and Publishers.

The Bachulus Scholarship Fund was established at Bowdoin in 1966 by Dr. John M. Bachulus of Brunswick, a member of Bowdoin's Class of 1922, in memory of his mother and his brother, Dr. Matthew J. Bachulus of the Class of 1928.

Income from the Fund is made available annually for scholarships to students of Lithuanian origin.

Dr. John Bachulus, a native of New Britain, Conn., and a Navy surgeon for more than 30 years, retired in 1955 with the rank of Captain. A specialist in aviation medicine, he conducted pioneering research into the problems of high altitude flight. For a number of years he served as a U.S. coordinator and liaison officer for the Baltic states and specialized in Lithuanian affairs.

bearing nationalism combine to dominate a small nation. As such, Mr. Gustaitis is well in step with the times: national and human rights are in issue in today's international politics.

The first edition was published in 1971 by the Lithuanian American Community, Inc. of Los Angeles Youth Council. It was a success and received widespread favorable comment. This second edition should likewise receive such acclaim. It is well put together into an attractive composition of words and drawings. The drawings are by Kestutis Stropus.

Mr. Gustaitis deserves favorable recognition for this public spirited work. He truly produced a worthwhile achievement in the continuing effort to educate the American public about Lithuanians and their struggles.

By G. Jurgis Gliaudys, Jr.

The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania.

A report for 1976, prepared by The Lithuanian American Community (Feb. 16, 1977). Published in Pennsylvania. This, the sixth volume annually reporting on the subject of Soviet violations, presently dealing with the situation after Helsinki. Book obtainable at "Lithuanian Days" Publishers, Los Angeles. Price \$4.00.

Dr. Bachulus was Senior Naval Flight Surgeon in Europe during the Berlin Airlift and chief coordinator of the U.S. airlift response to a cholera epidemic in Egypt. He served as Chief of the U.S. Delegation to the Harrogate Health Congress in England in 1947 and filled the same post at the 1948 International Scientific Film Congress in Belgium and the Empire Congress on Tuberculosis and Nutrition in London. He was a member of the U.S. delegation to the Tri-Partite Conference on Bacteriological Warfare in England in 1959.

Bowdoin is a privately supported and co-educational liberal arts college, founded in 1794 as Maine's first institution of higher learning. Among its many notable alumni are Franklin Pierce, 14th President of the United States; Nathaniel Hawthorne and Henry Wadsworth Longfellow, two immortals of American literature; Admiral Robert E. Peary, first man to reach the North Pole; and Admiral Donald B. MacMillan, famed Arctic explorer.

The College is in Brunswick, Maine, a town of 18,000 near the shores of Casco Bay on the Atlantic seacoast. Travel time by automobile from Boston is a little over two hours. Portland, Maine's largest city, is less than 30 miles away.

One of the distinctive features of Bowdoin's educational offering is its Senior Center Program of seminars, concerts, lectures and other special events. Other major facilities include the Hawthorne-Longfellow Library, which houses a growing collection now totaling over 520,000 volumes; a new Visual Arts Center.

More information is available from Joseph J. Kamin, Director of Bowdoin College News Service, Brunswick Maine. (207) 725-8371, ext. 253.

LITHUANIANS PARTICIPATE IN THE AMERICAN HERITAGE FESTIVAL AT KENT STATE UNIVERSITY'S TRUMBULL CAMPUS

Kent State University's Trumbull Campus in Warren, Ohio, will hold its second American Heritage Festival, April 23 and 24. Some 30 ethnic groups from Northeastern Ohio and Western Pennsylvania will participate in the festival. Featured these two days will be food booths, display stands, and programs of ethnic singing, dance, and music. Additionally, there will be early American arts and crafts, displays and demonstrations representing some 25 groups.

The Lithuanians will have a display stand which will include artifacts of the culture.

For the entertainment portion, a small entrance fee will be charged. All profits from this segment will be divided among the participating groups, so as to aid them in the important cultural work they are doing.

The American Heritage Festival at KSU Trumbull Campus will be exciting, educational, and interesting. All events will be held in the Classroom/Administration Building.

FROM THE LITHUANIAN RECORDING HORN

After the first installment of this section, which appeared in the January issue of "Lietuviu Dienos," I am happy to reiterate that this project will be carried on in the future. As long as recording artists or their distributors send us copies of their newly released phonograph records, they will be written up in our columns. It would be desirable that two copies be sent; one for the review and the other for the archives. Please do not wait for a personal invitation from the author of this column to participate in the project; please send your records at once. Older releases are also welcomed for future retrospective articles or discographic studies to be prepared by several assisting colleagues. Any matters should be addressed to the following: Lithuanian Discographic Research Centre, c/o Foreign Studies Office, 7900 W. Division, River Forest, Illinois.

Δ

DAINOS MANO ZEMES. Teodora Skabaliauskaite-Serapiniene, soprano. Manigirdas Motekaitis, piano. Cover by Antanas Beleska. Issued by Patefonas. Available from Ig. Serapinas, 2543 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.

Despite her honourable age, Teodora Serapiniene has presented to the Lithuanian public her third phonographic record, issued by Patefonas. A wide selection of favorite Lithuanian composers such as K. V. Banaitis, J. Tallat-Kelpsa, M. Petrauskas, A. Dirvinskaite, V. Kuprevicius, J. Karosas. The late Vl. Jakubenas is hereby remembered with two selections of this composer's works: "I Am Young" and "Oh, Permission Is Given." A less heard composer to our generation is the popular musical figure of yore, Mikas Petrauskas, represented with two selections.

Fourteen selections for one long play was a very unwise choice. In performing all these selections, it only stands to reason that the quality of performance will be affected. Credit should be given to the accompanist, Manigirdas Monekaitis, who despite monotony at times, still shows a developing style in performance.

Δ

VIOLETA. Dainuoja **VIOLETA RAKAUSKAITE.** Lithuanian State TV and Radio Dance Orchestra and Lithuanian orchestra **TRIMITAS.** Cover by Aleksas Urba. Stereo GI-5114. Record designed and manufactured by Clay Pigeon International. Available at Gifts International, 2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629.

As commented by the Lithuanian youth of Chicago, Violeta Rakauskaite can be described in one word: A SMASH! With Rakauskaites appearance in our midst, a new form of music has been brought into our community—light music, or as it is known to old-country Lithuanians, "estradine muzika." Her musical career dates to her college days, studying at the Germanic department at the University of Vilnius. Through these years, she acquired a deep sense of style of performance, which reaches a highly developed refinement with practice and determination. Her diction is extremely clear, bringing more character to each number.

As one notices from the record cover, most of the numbers are those of the prominent composer Benjaminas Gorbulskis, a figure well known for this type of light music. Gorbulskis has created a series of songs with lyricist V. Bloze, specifically for Violeta Rakauskaite. As a regular on stage and TV, Rakauskaite carries herself with grace thereon; a simple, innocent Lithuanian gal is presented in her character. She does not merely sing a song; she lives it. That is why many of the songs in her repertoire are better seen as well as heard.

A different slant to the record is given by Rakauskaites' performance of the French melody "Return," reminding the listener of the incomparable Edith Piaf's musical retrospective career.

Appearing on the stages of Germany, Italy, France, Poland, Czechoslovakia, Canada, U.S.A., as well as in her native Lithuania, we wish Violeta continued success, and anxiously await the appearance of her first LP recorded in the West for all the songs heard on this album were recorded in her native Lithuania.

LETTER TO THE EDITOR

Dear Editor:

Our group, which is composed of first and second generation Americans, was formed two years ago because we felt here in Pennsylvania our Lithuanian was being lost.

Most of our parents were gone and we were afraid of losing our language and customs. So a small group met at St. Casimir's Hall in St. Clair, under the leadership of Father Al Bartkus, pastor of St. Casimir's. In two years we entered two Lithuanian floats—one in the Winter Carnival Parade—one in all the local Bicentennial parades. We sponsored several cultural displays and today Lithuanian is alive and flourishing in this coal mining community.

This year for Lithuanian Day, all seven Lithuanian churches had special services. The members of the Knights of Lithuania gave the ofefrings in all churches, dressed in Lithuanian costumes. A special radio program was presented.

Sunday, March 6, the officers were installed at a special all-Lithuanian Mass at St. Casimir's, in honor of St. Casimir. Rev. Casimir Pugevicius was principal celebrant. At the St. Casimir's Breakfast, the guest speaker was Dr. Jack Stukas and his wife, installed the officers. Pres. Bernice Mikata-vage; Vice President, Joseph Martunas; Corresponding Secretary Anna Klizas Wargo; Treasurer, Nell Klizas; Financial Secretary, Natalie Yurickonis, and Spiritual Director, Father Al Bartkus. After two years, our little group joined the K. of L. with 61 members.

Sincerely yours,

ANNA KLIZAS HARGO,
Secretary.

PRESIDENT FORD'S REPORT TO HELSINKI COMMISSION AT THE CLOSE OF HIS TERM IN OFFICE

(U.S. Refuses to Recognize

Baltic Incorporation)

On December 3, 1976, President Ford transmitted the first semi-annual report to Rep. Dante B. Fascell, Chairman of the Commission on Security and Cooperation in Europe, House of Representatives. The Commission was established by Public Law 94-304 to monitor the Helsinki Agreements.

The report took strong issue with the Soviet interpretation of the Helsinki Agreements as recognizing the Soviet domination of East Europe:

... The Final Act is not a legal document but rather an expression of political will. Nonetheless, we do not accept the argument of some Eastern states that implementation can only occur if there are supplementary undertakings. Nor can we accept that behavior contrary to act's undertakings is acceptable, even in the absence of such legal undertakings.

The Final Act has not transformed the behavior of signatory nations overnight, but it has committed the national leaders who signed it to standards of behavior which are compatible with Western thoughts about the relationship of people to their governments. With its profoundly Western orientation, the Final Act reflects the great importance that the West attaches to human rights and the self-determination of peoples. As stated in greater detail in the accompanying report, the United States rejected in the negotiations and reflects in principle the concept of hegemony. Rather than freezing the political face of Europe, the Final Act expresses the determination that Europe would again become a continent of nations free to choose their own course, both domestically and internationally ...

... We do not wish to engage in recrimination, but we shall continue to press for real and steady progress both within the context of CSCE and in our broader relationships with the Soviet Union and the States of Eastern Europe. We hope and believe that CSCE will prove a practical and positive step in an historic process. However, as I stated in Helsinki and wish now to re-emphasize, the proof remains in the doing.

The Educational Council of the Lithuanian American Community of U.S.A., has issued an English-Lithuanian and Lithuanian-English dictionary prepared by Rimas Cernius, of everyday usage words, over 2000 definitions in each part. It is especially commendable for the care with which modern day correct Lithuanian terms are being selected or elaborated to include those relating to new surroundings that Lithuanians are finding here, terms an inadequacy of which threatens the younger generation to abandon their ancient mother-tongue altogether.

NAMU IR IRTIMIAUSIOS APLINKOS ZODYNELIS (Dictionary of Home and Immediate and Lithuanian-English, by R. Cernius, Chicago, 1977. 75 pages. \$2.50 (soft cover).

ADMINISTRACIJA RAŠO:

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

A. Ambrazas, Euclid, OH.
 P. Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
 K. Aukštakalnis, Eugene, OR.
 A. Aželis, M. D., Cleveland, OH.
 L. Bagdonas, Santa Cruz, CA.
 J. Bagdonavičius, Hot Springs, AR.
 J. Briedis, Detroit, MI.
 Vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill.
 R. Čibas, Sydney, Australia.
 J. Dėdinas, M. D., Elmhurst, IL.
 A. Devenis, M. D., Long Beach, CA.
 B. Galinis, Norwell, MA.
 R. Giedraitis, D. D. S., Los Angeles, CA.
 P. Gyls, Olympia, WA.
 Roze Janowska, Norristown, PA.
 A. Joncha, Johnson City, TN.
 I. Joerg, Tirol, Austria.
 J. Jurgilas, M. D., Granada Hills, CA.
 A. Krišukėnas, M. D., Milton, MA.
 M. Kober, Pt. Washington, NY.
 Dr. A. Kontvis, Westminster, CA.
 A. Laucis, M. D., Mt. Olive, IL.
 C. Laucis, Chicago, IL.
 A. Macarus, Hagar Shores, MI.
 W. Maker, Burbank, CA.
 W. Markalonis, Reynoldsville, Pa.
 Dr. A. Matukas, Putnam, CT.
 E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
 P. Misevičius, Toronto, Ont.
 A. Musteikis, Fallon, NV.
 G. Okunis, Flushing, NY.
 Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
 A. Pranyš, Mt. View, CA.
 Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY.
 Rev. prof. dr. P. Ragažinskas, Central, NM.
 Kun. P. Raugalas, Brooklyn, NY.
 J. Roland, San Francisco, CA.
 A. Rudis, Chicago, IL.
 Rev. P. Sabulis, Waterbury, CT.
 P. Sakas, Pasadena, CA.
 A. Skrebūnas, Mississauga, Canada.
 Kun. E. Statkus, Grand Rapids, MI.
 J. Talandis, Olympia Fields, IL.
 TALKA, Hamilton, Canada.
 A. Tamulis, Mt. Olive, IL.
 Ona de Vabalas, Venezuela.
 P. Vaitkūnas, St. Paul, Al-ta, Canada.
 J. Vitėnas, Washington, D.C.
 P. Žemaitis, M. D., Canton, MI.

LD PAREMTI AUKOJO

\$70.00 — Petras Baltrėnas.
 Po \$5.00 — E. Jasinis, G. Ruginis, Rev. prof. dr. P. Ragažinskas.
 \$4.00 — C. Kulas.
 Po \$3.00 — B. Ališauskas, J. Baublys, A. Karkliūsis, B. Kasakaitis, M. D., B. Kondratas.

Five Good Reasons to Come to the Magical Touring Co.

1. LITHUANIA AND POLAND

15 DAYS . . . from \$1261.00 per person (depending on departure date) — (Double Occupancy)

A TOUR TO:

VILNIUS, DRUSKININKAI, WARSAW AND KRAKOW via LOT-Polish Airlines and Pan American World Airways

DEPARTURE DATES:

Sunday, May 29 \$1261.00
 Sunday, July 3 \$1358.00
 Sunday, August 7 \$1358.00
 Sunday, September 4 \$1261.00

Tour is based on GIT air fares. For single room hotel occupancy add \$120.00.

COST INCLUDES: Round trip air fare from Los Angeles and return to Los Angeles, ALL meals, Sightseeing, Service Charges, Tour Guide in each country, All Transfers and Baggage Handling, and ALL Hotel Accommodations.

2. HAWAII

OTC and ABC Charters (Twice weekly departures)

From: \$179.00 round trip Los Angeles

7 Days Honolulu (twice weekly departures) via Continental Airlines with hotel accommodations at The Waikiki Village Hotel . . . from: \$349.00

3. THE ORIENT

15 days in Tokyo, including roundtrip fare from Los Angeles, Hotel Accommodations at The New Otani Hotel, Tokyo, Sightseeing, All Transfers (weekly departures).

From: . . . \$767.00

4. THE MEDITERRANEAN

AIR-SEA CRUISE: Including roundtrip air fare from Los Angeles. 20 days including 14 days cruising on the S.S. Navarino. 14 Ports of Call. Amsterdam, Venice, Greek Islands, plus Turkey and Yugoslavia. Bi-monthly departures. From: . . . \$1888.00.

5. PERSONALIZED ATTENTION TO YOUR INDIVIDUAL NEEDS

We can make travel arrangements for you anywhere in the world on Charters, Tours, Cruises, or Individual Trips . . . all at no charge to you. Come into our office or call at any hour.

THE MAGICAL TOURING CO.

522 Wilshire Boulevard, No. C
 Santa Monica, California 90401
 (213) 395-4650 or (213) 276-8648

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
 — ir —

2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
 Telefonas: (312) 737-6784

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Kanados LD prenumeratoriams

Administracija prašo, kai išrašomi asmeniškai čekiai, nerašyti U.S. Dollars, U.S. Funds, nes tada tokius čekius Amerikos bankas turi siųsti "inkasuoti", ir mums atskaito vieną dolerį už patarnavimą.

Geriausia rašyti \$12, nenurodant kokios valstybės tie doleriai, — tada mums iškeičia juos pagal esamą kursą.

GRAŽIOS DOVANOS

Tik ką gauta siunta lietuviškų koptytelių, kurių kainos nuo \$20 iki \$40.

Taip pat LD knygyne galite gauti lietuviškų lėlių, audinių ir kitokių suvenyrų.

Prašome užėti į įstaigą arba pašiteirauti laišku apie kainas.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum
 7½% — 4 metų su \$1,000, minimum
 6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
 6½% — 1 metų su \$1,000, minimum
 Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Vėlavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir ant-rą pagal savo pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
 Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
 sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

High Dividend Rates
 Accounts

Insured to \$40,000 by FSLIC
 47th & Rockwell St., CHICAGO, Illinois 60632

94th & Roberts Rd., Hickory Hills, Ill. 60447

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Petras Melnikas, Debesys ir pro-
peršos. Romanas. Išleido Lietuviš-
kos Knygos Klubas, 1977. 292 psl.
Viršelio aplanką piešė V. O. Virkau.
Kaina \$6.00.

Namų ir artimiausios aplinkos
žodynėlis. Paruošė Rimas Černius.
Išleido JAV LB Švietimo Taryba.
Tiražas 1000 egz. 75 psl. Kaina
\$2.50.

Žodynėlį sudaro: Žodžių kirčia-
vimas — čia aiškina kirčiavimą ir
duoda visų kirčiuočių pavyzdžių.
Toliau seka dvi dalys: angliškai-lie-
tuviškas ir lietuviškai-angliškai žo-
dynėliai. Lietuviški žodžiai kirčiuo-
ti. Žodynėlis naudingas visiems lie-
tuvams: tiek mokykloje, tiek šei-

Lithuanian Christian Democracy,
parašytas A. J. Kasulaičio. Išleido
Leono XIII Fondas. 244 psl. Kai-
na \$4.00. Tai Lietuvos Krikščionių
Kemokratų Unijos istorija. Įžangą
parašė vysk. Vincentas Brizgys.
Knygos išleidimą parėmė Marija ir
Antanas Rudžiai Chicagoje.
moje.

Galima gauti LD leidykloje.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Gifts International', 'Parama', 'Terra',
'Marginiai'.
Cleveland, Ohio — J. Žilionis
Detroit, Mich. —
St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — F. Sodaitis
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisoniene.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrosas, A. Kuolas,
P. Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p..
Išlaiko L. Radijo Klubas. Pirm. J. Mitkus,
2610 Griffith Park Blvd., Los Angeles, CA
90039 — Tel. (213) 662-6591

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 102.7 mgcl.
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpie.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentino Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMA

7 programos savaitėje

Daily 12:30-1:00 pm Sat-&Sun 8:30-9:30 am
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Laikina neveikia

Nauja lietuviška radijo programa
pradėta birželio 4 d.

LIETUVOS AIDAI

Kiekvieno penktadienio vakarą 10-11 val.
iš WJOB 1230 AM banga 9:30 — 10 AM
iš WOPA 9:30 — 11 v. v. 1490 AM banga
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st
St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian
Produced by Anthony J. RUDIS
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Sundays 2 to 3 PM
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI

Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos reikalais kreiptis: Albert Misiu-
nas, 2483 Woodmere, Detroit, Mi 48209,
tel. 841-3026; Algis Zaprackas, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, Mi 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 9:05 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. Vacys Urbonas.
17175 Gaylord Ave., Detroit, MI 48240
Telefonas: 537-9642

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:30 - 5:30 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford CT 06114
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg
Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kezys, 217-25 54th Ave.
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Prog.uma
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-
ka, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda
redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa

The First Lithuanian Radio Program b.
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.
Stotis: WXXI-FM 91.5 MC
Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.
Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas L. Stankevičius.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

2 radijo programos savaitėje

Ketvirtadieniais vakarais 10:30 - 11:00 v. v.
Sekmadieniais 1:30 - 2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
175 Parkside Dr., Toronto, Ont. M6R 2Y9
Telefonas: (416) 534-1274

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Isteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tollus šlutas, vald. pirm.

VALERIJONO IR ONOS ŠIMKŲ SODYBOJE